

Say 7

87/4

Halkbilimi

HALK SANATLARI DERNEĞİ YAYINIDIR

Halkbilimi

HALK SANATLARI DERNEĞİ YAYINDIR

87/4 EKİM, 1987

YILDA BEŞ SAYI YAYINLANIR

Yazı İşleri Sorumlusu:

Kâni Kanol

YAYIN KURULU:

Nilüfer Yıldırım

Semra Yalçın

Engin Anıl

Ertan Osman

İlker Özova

Fatma Güven

DİZGİ, PİKAJ, MONTAJ : HAS-DER

BASKI : ORTAM OFSET

Ön Kapak:

Çaloz'da sepet ören bir kadın
(Kâni Kanol'un koleksiyonundan)

Arka Kapak:

Lefkoşa'da suçu

(Kâni Kanol'un koleksiyonundan)

EDERİ : Kıbrıs ve Türkiye'de
500 ll.

ABONE : (1987 yılı)

Yurt içi 2000 ll.

Avustralya 10.00 A.Doları

İngiltere 5.00 Pound

Türkiye Dağıtım:

Halk Kültürü Yayınları

P.K. 147 (34432) Sirkeci

İstanbul

Halkbilimi Adresi:

P.K. 199

Lefkoşa - Kıbrıs

Mersin 10 Turkey

Tel: 020 73786

İçindekiler

1. Okurlara
2. Short Summary Of The Contents
3. Yunan Kaynaklarında Oyunlarımız
Kıbrıs Türküleri ve Dansları
Christos Apostolides
Çeviren: MEHMET BİRİNCİ
5. Olga Rauf'un Anısına
(Köy El Sanatları)
OLGA RAUF (Çeviren: FATMA GÜVEN)
7. 5. Halkbilim Sempozyumu Bildirileri
Anonim Destan ve Destanımsı Öyküler
GÜLGÜN SERDAR
12. Masallar
Neydim, Noldum, Nolacam
Gavenci Güzeli
Şingirdaklı Horoz
Kismetli Çocuk
Bir Masal
Ormandaki İhtiyar
Hiç
Kediler Padişahı
Gocagarı
Devin Gızı

ILKER ÖZOVA
SERDAR KAVAZ
ŞENOL SAMER

HİLMİ VUDALI
KEZBAN KAVAZ
FIGEN REİS
AYŞE İNÖNÜ
BUKET ÖREN
27. Üzüm ve Harup Ürünleri
OCAL ERTEN
29. Mart Dokuzu
İDİL BOZKURT
30. Akıncılarda Yılbaşı
BUKET ÖREN
31. Haberler
HİLMİ VUDALI

Okurlara

Değerli Okurlar,

Halkbilimi, 1987 yılı dördüncü sayısıyla yine sizlerle birlikte olmaktan mutludur, sevinçlidir.

Dergimiz bu sayı ile yedinci kez yayınlanmış oluyor. Büyük bir olasılıkla yine Kasım ayı içerisinde yayınlanacak sekizinci sayı ile birlikte, yayın hayatına başladığımızda verdiğimiz sözü yerine getirmiş olacağız. Bunun HAS-DER üyeleri ve yayın kurulumuz için nasıl bir anlam taşıdığını uzun uzadıya anlatmaya gerek yoktur herhalde. Hepimiz bu dergiyi yaşatabilmek için bütün gücümüzle çalışıp, çabalamaktayız. Siz okurlardan gördüğümüz ilgi ve destek sayesinde bugün bu çabamızda başarılı olduğumuzu söyleyebiliyoruz. Ve inanıyoruz ki sizlerin ilgi ve desteği gelecek sayılarımızda da sürecektir.

Halkbilimi, yayın hayatına atıldığı günden bugüne tek amacının, Kıbrıs Türk Folkloruna, bu bilim dalına, hizmet olduğunu açıkça ortaya koymuştur. Bu amaç doğrultusunda bugüne dek yaptığımız araştırmalardan elde ettiğimiz bulguları saptırmadan ortaya koyuyoruz. Bulgularımızı olabildiğince yorum katmadan ama bilimsel sorumluluğumuzun bilinciyle olduğu gibi yayınlıyoruz. Bu kimseyi rahatsız etmemelidir. Bugünün gençliğinden saklamaya çalışacağımız kimi gerçekler, mutlaka bir gün ortaya çıkacaktır. İşte bizler, bunun sorumluluğunu bazı küçük çıkarlar uğruna omuzumuzda taşımak niyetinde değiliz.

Saygılarımızla

Halkbilimi

Short Summary of the Contents

Fatma Güven*

Mehmet Birinci continues his translations. This time he translates the preface of the book, "Cyprus Folk Songs and Dances" written by Christos Apostolides. It summarise the main songs and dances played and singed around 1900.

In this issue we are going to publish a writing of Olga Rauf published before in the book, "The Island of Cyprus". Olga Rauf is the first woman painter of the Cyprus. By means of this writing we want to remember her and her contributions to Cyprus Folk Arts with respect.

We continue to publish papers submitted in "Fifth Folklore Symposium". In this issue we publish the last one Gulgun Serdars' paper, about folk tales.

In this issue fifteen pages of our magazine has been seperated to folk tales. We have nine folk tales gathered from different regions of the Cyprus. By do-

ing this we think we can be more useful for those people who are interested about folk tales.

Öcal Ertens' writing is about Cyprus traditional sweet "Sucuk" and "Köfter" made from grape juice with a little amount of flour and almond.

A student Idil Bozkurt from Famagusta, relates us the day "Mart Dokuzu" which is an entertainment day made in Boğaziçi and Aliminyo villages since the beginning of 19 th century.

Another student Buket Ören, from Famagusta again, tells her grandmothers' memory about old New Years' Days.

On the news pages, information about different folk activities of our association is given since the last issue of "HALKBİLİMİ". The main news is the XIII. Textile and Fashion Festival and impressions of our members about this festival.

* HAS-DER Üyesi. Ekonomi Öğretmeni.

Yunan Kaynaklarında Oyunlarımız

KIBRIS TÜRKÜLERİ VE DANSLARI

Christos Apostolides

Çeviren:

Mehmet Birinci*

Christos Apostolides tarafından Kumca ve İngilizce olarak iki dilde yayınlanmış olan bu kitabın elimizdeki tek kopyasının Kumca önsözünden, kitabın 1910 yılında hazırlanmış çok eski bir eser olduğunu tesbit ediyoruz. Kitabın, Kıbrıs'ta hala ortaçağ hayatının hüküm sürdüğü, feodal yaşam biçiminin varlığını koruduğu, eski gelenek ve göreneklerin canlı olduğu bir dönemde yazılmış olması kitabın değerini artırıyor. Kitapta yirmibir parça halk müziği yer almaktadır. Kitabın kapağında bu parçaların "Şarkı söylemek ve Piyano için" düzenlenmiş olduğu vurgulanmaktadır. Kapak üzerinde yer alan "kitap bestekardan temin edilebilir" ibaresi, yazarın aynı zamanda bir bestekar olduğunu vurgulamaktadır. Kitapta yer alan halk türküleri ve dansları ile ilgili açıklamalar çok kısa ve geneldir. Kitapta ağırlıklı olarak halk dansları ve türkülerinin notaları yer almaktadır. Böylelikle bugün bilinen birçok halk dansı ve halk türküsünün otantik melodileri besteci Apostolides tara-

fından arşivlere geçmiş olmaktadır. Bu nedenlerden dolayı kitap Folklor araştırmacıları için önemli bir belgedir. Ne yazık ki Rumca bilemediğimiz için kitabın önsözünü tercüme edemedik. Bu nedenle "NOTLAR" başlığı altında ve kitapta notaları yer alan müzikler hakkındaki kısa açıklamaların tercümesiyle yetineceğiz.

NOTLAR

1. DÜĞÜN ŞARKISI:

Ağır ve eski bir şarkıdır. Perşembeleri veya Cumaer'sileri (düğün günü olan Pazar gününden önce) köylerde, gelin yatağı veya yorganı dikiilirken söylenir; Aynı zamanda Pazar sabahı gelin ile güveyi düğün törenine hazırlanırken söylenir.

2. BAFIDISSA (PAPHITISSAS) (BAF ŞARKISI)

Kökenleri tarihi Baf'a ait olan dokunaklı bir melodi. Çeşitli biçimlerde okunabilen bu şarkı ile Kıbrıs'lı şarkıcıların tabir caizse ses tonları denenir.

* HAS-DER Yönetim Kurulu ve Araştırma Kolu Üyesi, İktisatçı.

3. MESARIDISSA (The Messaritissa)

(Mesarya Şarkısı)

Adanın özellikle Doğu kısmında adını aldığı - Messaoria (İçova) - bölgesinde çok sevilen bir melodi.

4. KARPAZIDISSA (THE CARPASITISSA)

(KARPAZ ŞARKISI)

Bir öncekine (Mesaridissa'ya) benzer bir melodi. İcracıların dikkatini

şu ritmik bar türlerine çekmek isyorus: "Enneasimoa" (dokuz defalık-dokuz sekizlik), "Ebtasimos" (yedi defalık - yedi sekizlik), "Ennasimos" (dokuz sekizlik) - $(3/8 + 3/4 = 9/8)$

4 harekette veya vurguda, "Ebtasimos" (Yedi sekizlik) - $(3/8 + 2/4 = 7/8)$ 3 harekette, ve "Bentasisos" (Beş sekizlik) - $(3/8 + 2/8 = 5/8)$ iki harekette icra edilmeli. Ancak bu hareket veya vurguların bir tanesi, $3/4$ olarak gösterilen, diğer vurguların herbirinden yarım ölçü uzun olacak, şöyle ki 4 vurgu $4 \frac{1}{2}$ 'a, 3 vurgu $3 \frac{1}{2}$ 'a ve 2 vurgu da $2 \frac{1}{2}$ 'a eşit olacak. Bu vurgular notalarla tam olarak anlatılmaktadır.

4. SUSTA ŞARKISI:

Kıbrıs'ta sustalar genellikle aşağıdaki hallerde yer alır.

- Limasol ve Baf'ta Karnaval zamanında ve
- Lefkoşa ve Lärnaka'da Easter (Paskalya yortusu) zamanında.

Bu nedenle mısranın sözleri duruma ve yere göre değişir.

- Tanrım: Karnaval zamanı gelsin.
- Tanrım: Paska (Easter) zamanı gelsin.

5. HARMA - DANSI (THE HARMA - DANCE)

Erkekler için türkülü bir çembersel dans. Düğün eğlencelerinin son (kapanış) dansı olarak, adanın dağlık bir yöresi olan Maratasa'da oynanır. Bu dansın amacı, üç günlük eğlenceye bulunan herkesin katılmasını, kimse-

nin dışarıda kalmamasını sağlamaktır. Sırasıyla her dansçı bir beyit söyler.

6. MAS VEYA KLIDONAS

Fal bakmak için yapılan bir kadın oyunu.

7. KIBRIS KARŞILAMALARI (KADINLAR İÇİN)

"Birinci", "İkinci", "Üçüncü", "Dördüncü" ve "BALLOS" olarak isimlendirilen bu dansın figürleri Kıbrıs kadın karşılamalarını oluşturur; tıpkı aynı isimdeki diğer beş erkek dansında olduğu gibi karşılıklı iki kişi tarafından oynanır. Dansçılar her durumda ya iki erkek yada iki kadındır. Pazar günü düğün ertesi Pazartesi akşamı, gelin ile güveyinin karşılıklı oynamaları hariç. Bu da geleneksel "Ploumisma" nın (Gelin ile damata akraba ve dostların parasal katkıda bulunmaları) yapıldığı zamandır.

Kadınlar tarafından oynandığı zaman, her oyunu kısa bir aradan sonra, sıradaki diğer oyun takip eder. Fakat erkekler tarafından oynandığı zaman ikinci ve üçüncü aralıksız oynanır ve bunları genellikle "Paralimitissa" (x) takip eder. Adanın bazı yerlerinde Paralimitissa alışılmış karşılamalardan kopararak ayrı bir dans olarak oynanır. Bu durumlarda dans esnasında söylenen bir türkü bu dansa eğlendirici bir hava katar.

Karşılamalar adanın başlıca dansıdır. Zengin müziği kendilerini herşeyden fazla baştanbaza coşkuyla dolduran karşılamaların olmadığı bir düğün ya da dans eğlencesinin işçi ve tarımsal halk sınıfları arasında özellikle köylerde yer almaması olanaksızdır.

çoğu kez erkekler hemen ardından da "Dördüncü" yu oynar ve bunu da "BALLOS" takip eder. (C.A.'nın dipnotu)

Kaynak:

Christos Apostolides, Cyprus Folk Song and Dances, 1910

OLGA RAUF'UN ANISINA

KÖY EL SANATLARI

Sayın Olga Rauf 21 Ocak 1893 yılında Moskova'da doğdu. 1. Dünya harbine kadar yaşamını Moskova'da sürdüren sanatçı dünya harbi sonrasında bir süre Sibirya'da yaşamak zorunda kaldı. Burada yakalandığı hastalıktır ki onu ileride adımıza getirecektir. Sibirya'dan sonra Alman'ya ya göçen sanatçı Moskova'da başladığı Müzik ve Resim eğitimini Münih Güzel Sanatlar Akademisinde sürdürür. Almanya'da tedavi gördüğü klinikten kendisine bir Akdeniz ülkesinde yaşaması tavsiye edilince 1925 yılında Kıbrıs'a gelir. Burada Amerikan Akademisinde Müzik ve Resim öğretmenliği yapar. Bu sıralarda tedavisini üstlenen Dr. Rauf Bodamyalızade ile evlenir (1927). 1955'lere kadar Kıbrıs'ın pek çok bölgesini gezerek tarihi çevreyi resimler. 1955'lerde gözünden rahatsızlanarak resim yapmaya son verir. Çok çeşitli konularda koleksiyonları bulunan Sn. Olga Rauf geçtiğimiz aylarda yaşama gözlerini kapatmıştır.

OLGA RAUF

Çeviren:

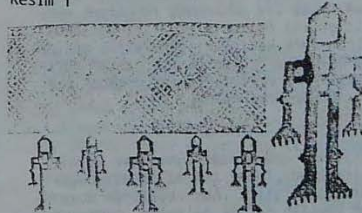
Fatma Güven

Kıbrıs elişiyle ünlü bir adadır. Tarih boyunca gelişmiş kültürlerin merkezi ve Doğu ile Batı'nın buluşma yeri olmuştur. Bu yabancı kültürlerin izlerine ve bunların kuşaktan kuşağa taşınmış bir-birinden güzel örneklerine, her adımda rastlayabiliriz. Kıbrıs'ta gelenekler şaşırtıcı derecede önemlidir. Resim 1'de yer alan kanava ile işlenmiş Baf bölgesine ait havlunun en fazla 100 yıllık bir geçmişi vardır. Halbuki üzerindeki desen yaklaşık 600 yıllık bir geçmişe sahiptir ve hiç değişmeden bu güne kadar varlığını korumuştur. Desende yer alan tam teğizatlı haçlı aske i motifi hiç bir uetayını yitirmeden kuşaktan kuşağa aktarılmıştır.

Baf bölgesine özgü havlularda Baf'in tipik işi olan kanava kullanılmakta; bütün bölgelerde havlu ve battaniyeler, göz alıcı parlak renklerde işlenip dokunmaktadır. Havlu ve battaniyeleri yanı sıra ada üzerinde değişik türlerde dantel işleri de yapılmaktadır. Lefkara köyünde

İtalyan el işleri benzeri keten üzerine yapılan "Lefkaritika" denilen iş ihraç edilmektedir.

Karpaz bölgesinde geliştirilmiş özel bir teknikle cam boncukların keten kumaşın içine dokunması tamamıyla Kıbrıs'a özgü bir işidir. Bu bölgede, dekoratif yastıklarda, masa örtülerinde, havlularda ve koyuldukların festival giysilerinde Yunan kültürünün etkisi çok belirgindir." Karpaz bölgesi kadın giysisi, ince ketenden uzun beyaz bir bluz; paçaları renkli iplerle hesap işiyle süslenmiş kalın ketenden uzun beyaz don (bunlar Girit ada-Resim 1

* HAS-DİR Üyesi, Ekonomi Öğretmeni.

sında kadınların giydiği donlara çok ben-
zemektedir) ve diz boyunda önü açık "a-
dalja" dan yapılmış bir tünikten oluşmak-
tadır. Dügme yerine Venedik boncukları
kullanılmaktadır. Buluzun göğsü, etek-
leri ve kolları renkli iplikle hesap işi
ile süslenmiştir. Giysinin beline kenarları
özenle işlenmiş beyaz bir mandilli
(yemeni), başa ise kenarları çiçek o-
yasıyla işlenmiş renkli bir mandilli bağ-
lanmakta, kıyafet başa takılan gümüş tel-
lerle tamamlanmaktadır. Erkek giysiler-
rinde ise en göz alıcı parça 10 yardalık
lacivert ya da siyah kumaştan yapılan
dizliktir.

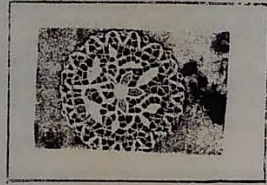

Rum köylerinin koyu renk giysilerine kar-
şılık Türkler daha parlak ve canlı renk-
leri tercih etmektedirler. Dokuma uzun
kollu gömleklerin üzerine giyilen yelek
ise boydan boya işlerle süslenmiştir.
Çiçek oyası ile süslenmiş rengarenk man-
dilliler ise feslerin etrafını süslemek-
tedir. Türk kadınları genellikle çarşaf
örtünürlerdi. Köylerde ise çarşaf yerie
başlarını ve vucutlarını örtecek bir
battaniye kullanırlardı.

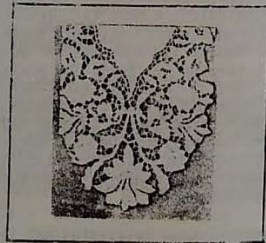
Ev eşyaları genellikle oymalı ve boyalı
yapılmaktaydı, fakat çok az örneği bugü-
ne ulaşabilmiştir. Bazı köylerde duvar
içine yapılan raf ve dolaplar, çiçekler,

melekler ve hayvan motifli oymalarla süs-
lenmekteydi. Günümüze kadar ulaşan ör-
neklerin birçoğunda 19 yy. sonlarına ait
olduğunu belirten tarihler işlenmiştir.
Kıbrıs'ın tüm bölgelerinde yaygın olarak
yapılan sandıklar Kıbrıs oymacılığının
en güzel örnekleridir.

Türk sandıklarında daha çok hilal ve kuş
motifleri önplana çıkmaktadır. Rumların
kullandıklarında ise haç motifleri daha
belirgindir. Şehir evlerinde zengin iş-
lemeli tavan ve kapı ve kornişlerine rast-
lanmaktaydı. En güzel tahta oymacılığına
ise Bizans kiliselerindeki ikon çerçeve-
lerinde rastlanmaktadır.

Kıbrıslılar tarih öncesi dönemden beri
seramikte çok ilerlemişlerdir. Adanın
bazı bölgelerinde kil özellikle çanak
çömlek yapımına çok uygundur. Tekerlek-
le seramik yapımı, Lâpta bölgesinde Bi-
zans döneminden beri sürmektedir.

Bugün halen seramik mutfak araçları ve
fayanslar yapılmaktadır. Yalnız işçil-
lik mükemmel olmasına rağmen ocaklar ve
sırlama yöntemleri halen ilkelliğini ko-
ruduğu için yapılan seramikler yüksek
kaliteli değildir.

Kaynak:

The Island of Cyprus

5. Halkbilim Sempozyumu

Bildirileri

Anonim Destan ve Destanımsı Öyküler

Gülğün Serdar *

Sayın Konuklar

Tarihin en eski devirlerden beri insan-
oğlu, can vererek, kan ve ter dökerek
vatan yaptığı, sahip olduğu topraklar
üzerinde yeni bir edebiyat yaratmış,
bunu; önceden bellediği, öğrendiği ve-
rilerin ışığında, ancak o günün, iklimin
şartlarında yoğunarak yepyeni bir
şekle sokmuştur.

Durum, Kıbrıs için de ayndır... 1571'
de Türk idaresine geçerek üç asır gibi
uzun bir süre bu mutlu idarede yaşayan;
Anadolu'dan göç eden Türk ailelerinin
yerleşim yeri haline gelen bu yeşil bel-
dede, fethin daha ilk yıllarından baş-
layarak yeşeren, büyüyen bir KIBRIS TÜRK
EDEBİYATI görülür.

Hiç şüphe yok ki toplumların veya mil-
letlerin edebiyatlarının temelini oluş-
turan tarihin ve kültürlerini, ortak değer
yargılarını, adet ve geleneklerini en
güzel, en gerçekçi şekilde yansıtan e-
serler; O toplum veya milletin bireyle-
ri arasında söylenen - yaşatılan destan-
lardır, efsanelerdir, manilerdir, halk
danslarıdır ve bunlara benzer ürünler-

Gülğün Serdar bildirisini sunarken.

dır; yani halkın ortak malı olan anonim
eserlerdir.

İşte ben, bu konuşmada 1571 - 1878 yıl-
ları arasında yani Kıbrıs'ın Osmanlı İm-
paratorluğu'na bağlı olduğu dönemde söy-
lenen, yazılan anonim destanlar, efsane-
ler ve destanımsı öyküler üzerinde dura-
rak bunların temel unsurlarını, görü-
şlerini saptamaya çalışacağım. Bu dönem-
de yazılan an. ak şairleri belli olan;
yani anonim olmayan iki eser;

Kenzi'nin Kıbrıs Destanı ile,

Müsevid Osman Efendizade Mehmet Derviş
Efendi'nin destanı bu çalışmanın dışın-
dadır. Bunlar ayrı bir çalışmada ele
alınacaktır.

Kıbrıs Türkü'nün bu ilk destan ve efsa-
neleri üzerinde yayınlanan değişik ve
değerli eserler, araştırmalar vardır.
Bu dönem içerisinde benim saptayabildi-
ğim eser sayısı beş destan, dört efsa-
ne ve dört tane de destanımsı öyküdür.

Tarih açısından en eski olanı 1571'de
Mağusa'nın fethi sırasında söylenmiş

* Öğretmen, Kıbrıs Türk Edebiyatı araştırmacısı

bir destandır.

CANBULAT DESTANI...

Sayın Nihat Sami Banarlı, Cevdet Çağdaş ve Hasane İlgaz'ın eserlerinde dört ayrı (varyantını) söylenmiş şeklini bulabildiğimiz bu eser; şehrin Türkler tarafından kuşatılması sırasında Venediklilerce, lağımın veya kale kapılarının ağzına konulan bir ölüm çarkına aldırılmayarak, yürüyen Canbulat Bey'in - Bağdat Seferi'nin Genç Osman Destanında olduğu gibi - başı vücudundan koptuğu halde, savaşa devam edişini anlatarak destanlaştırıyor.

Destan'ın en yaygın anlatım şekli: "Mağusa'nın fethi sırasında Venedikliler, hisarın dış duvarlarında kale kapılarının birini, bazen de bir başkasını kasten açık tutuyorlar, fakat kapının arkasında biri bir çark bulunduruyorlardı. Çark şeklindeki bu müthiş giyotin her dönüşünde kapıdan gelenlerin başlarını koparıyor, bedenlerini parçalıyordu. Buna razı olmayan Kilis Kuvvetleri beylerinden Canbulat Bey, bir sabah yalın kılıç, elinde bayrak, bir kaç kahramanla çarka doğru yürüdü. Başları toprağa düştü. Fakat o anda beklenmez bir hadise oldu. Canbulat Bey yıkılmadı. Düşen başına aldırmadı. Elinde Türk bayrağı ve başsız vücudu ile dimdik yürüdü. Venedikliler dehşetle geri çekildiler. Biran çarkı çevirmeyi unuttular. Çarkın durması ile kale için Allah Allah seslerinin dolması bir oldu. Mağusa duvarlarından biri aşılış bedene Türk Bayrağı dikilmişti.

Burada temel varlık, pek çok destanda olduğu gibi cesur bir savaşçidir.

Ancak bu cesur insan, eski Türk ve Yunan mitolojilerinde olduğu gibi gökten gelen veya Tanrılarla yakınlığı olan olağanüstü bir varlık değildir. Buna karşılık Kıbrıs Türkü, zaman süreci içerisinde Canbulat'a mucizevi güçler ekleyerek, örneğin mezarı başında bulunan incir ağacının çocuksuzlara, çaresizlere uğur getiren bir adak yeri olduğunu kabul edecektir.

İkinci destana geçmeden önce Canbulat Bey'le ilgili yeni bir bilgiyi de aktarmak istiyorum.

Şöyle ki: Bir süre önce adamızı ziyaret eden ve Kıbrıs Türkü'nün sesini çeşitli yazılarıyla veya ilmi toplantılara sunduğu bildirilerle duyuran araştırmacı yazar Sayın Beria Remzi Özaran, destanlarla ilgili olarak yayınladığım kitabı incelediğini, bir noktaya açıklık getirmek istediğini belirterek Canbulat Bey'in aslında Kilis Beyi'nin oğlu olduğunu, yiğitliği ile ün saldığını ve bizzat Padişah 2. Selim'in babasına yani Kilis Beyi'ne yazdığı özel bir mektupla Kıbrıs seferine katıldığını açıklayıp, 2.Selim'in bu mektubunun bir kopyasını Ankara'da araştırıp göndereceğini söylemişti. Henüz bu belge elimize ulaşmadı. Ama, öyle sanıyorum ki böyle bir mektubun varlığı, Padişah 2.Selim'in Kıbrıs seferine gösterdiği çok yakın ilginin bir işaretidir.

Yine Destanları incelemeye devam ediyorum.

2. Anonim eser Sayın Mahmut İslamoğlu'nun Kıbrıs Türk Folkloru isimli eserinde de yer alan, TERCÜMAN DESTANI'dır. Tamamen halk söyleşileriyle anlatılan bu eser, tercümanlık yaptığı sırada valiyeye de vekâlet eden Hacı Yorganis adlı bir Rumun, Türk halkına karşı kötü davranması üzerine idam edilmesini anlatmakta, ihanetin cezasız kalmayacağını vurgulamaktadır.

Eldeki Metin şöyledir:

A Tercüman tercüman
Safa sürdün çoğ zamanın
Katil-ine ferman geldi
Kıbrız'a yolladılar
Kıbrız'da okudular
Tercümana verdiler
Tercüman şaşdı kaldı
Hısardan endi gaşdı
Basdı sade çakıla
Bindi gara katıra
Maşıl oldu İskele'ye
Gece bindi gemiye
Gürşun addı havaya

Durdular murafaya
Garisı geldi ricacı
Olan vali davacı
Gahve - tütün işdiler
Tenha yere geçdiler
Tercümanın başını
Sepetleme kesdiler

Bu devrin bir başka destanı KASABOĞLU adını taşır ve nesir - düzyazı olarak dillerde dolaşmaktadır. Toprak ve kadın sevgisinin işlendiği bu eserde olay şöyle gelişir.

Kasaboğlu Destanı

Kasaboğlu, Osmanlılarca konan bir vergiyi ağır bularak ödememiş ve kendisi gibi ödemiyeyle beraber kaçmış. Arkalarına düşen polisler Kasaboğlu dışında hepsini yakalamışlar. Kasaboğlu uzun süre dağlarda gizlenmiş ama bir gün pusuya düşürülünce teslim olmuş. Öldürülmeden önce son bir defa Çatoz'da (Serdarlı) bulunan nişanlısını görmek istemiş; fakat polisler bunu kabul etmemişler ve onu, köyünü görebileceği bir tepeye çıkarmışlar. O zaman Kasaboğlu "Köyümü görmekle nişanlımı görmüş kadar oldum" demiş. Polisler kendini orada vurup düştüğü yere gömmüşler. Bu yer Serdarlı (Çatoz) ile Ergenekon (Ayharıda) köyleri arasındadır.

Böylece 1571 - 1878 döneminin anonim destanları tamamlanıyor. Aynı dönem

efsanelerine gelince... Bunların ilki GÜMÜŞ TAS EFSANESİ'dir ve Kıbrıs'ın yeraltı kaynakları ile Anadolu'ya bağlı olduğu yolundaki inanışa dayanmaktadır. Efsanenin ilk kez yazıya geçişi 1954 yılında Nihad Sami Banarlı'nın Bayraktar-oglu imzasıyla İstanbul Hürriyet Gazetesinde yayınlanan bir tefrikasında görülür. Olay şöyle hikâye edilir:

Kıbrıs yücelerinde bir Lâpta, bir Değirmenlik köyü vardır. Bu yerler, Kıbrıs'ın pınarları, hatta baş pınarlarıyla tanınmış yerlerdir. Herkes çok iyi bilir ki, bir yerde coşkun pınarlar kaynağa bilmesi için oraya su yollayan daha yüksek yaylalar, dağlar olması gerekir. Bir düşünceye göre Kıbrıs pınarlarına su yollayan yaylalar, bu adada değildir.

Derler ki, bir Türk kızı Değirmenlik pınarına eğilmiş su içerken, suyun arz tabii boluğundan bir gümüş tas fırlamış. Düşünmüşler: Bu tas pınara nereden, hangi yüce dağlardan sızan sularla geldi?

Sonra öğrenmişler ki, Anadolu'da Toros sularında yıkanan bir başka Türk güzeli, elindeki gümüş tası bir Toros seline kaptırmış, tas selin toprak altında deniz altında yürüyen bir koluyla Koşup Kıbrıs'a gelmiş.

Değirmenlik pınarında su içen Türk kızına: "Al suyunu benden iç!" diyen bir ifadeyle, pırlıl pırlıl atılmış. Güzel

Seminerimize katılanlar topi halde.

Kıbrıs kızına Anayurttan armağan olmuş.

Bu halk efsanesi, Kıbrıs'ın tarih öncesi devirleri gözönüne alınırsa hiç de mantığa aykırı değildir. Önceleri İskenderun Körfezi'ne bağlı bir yarımada iken zamanla meydana gelen coğrafik olaylar sonucu Körfezden kopup bir ada haline dönüşmesine rağmen buranın yer-altı kaynakları ile hâla Anadolu'ya bağlı olması normaldir.

Efsanenin hangi tarihte doğduğunu kesinlikle saptayamadık. Yalnız Değirmenlik köyünün pınarında taşı bulan Kıbrıs'lı kız da bir Türk kıızı olduğuna göre olay; Türklerin adaya yerleşip dağılmasından sonra meydana gelmiş demektir. 1940'lı yıllardan beri Hasane İlgaz'la birlikte adayı birkaç kez ziyaret eden İffet Halim Oruz "A KIBRIS" şiirinde bu olaya değinerek,

"Diyorlar ki pınarlar süzülür Toroslardan Zeytin dallarındaki Anayurd'un yaprağı Dalgalar ses getirir ona Barbaroslardan, Kanıyla kemiğiyle bu yurt Türkün toprağı. demektedir.

Ada'nın Anadolu'ya ne kadar yakın olduğunu anlatan ve halk arasında yaşayan bir başka efsane de karşı sahillerden yüzüp gelen Camızlarla ilgili.

"Lefke yakınındaki Gemikonağı'nda yaşayan bir çiftçi, sahildeki tarlasına her yıl darı ekermiş. Ama her yıl tam olgunlaşma zamanı bunlar yenir yalnız sapları kalırmış. Adamda ineği olan komşularından şüphelenir, onlarla kavgaya edermiş. Fakat gerek adamın, gerekse komşularının hayret ettiği şey; darıları yemeye gelen ayak izlerinin denizden çıkıp tekrar orada kaybolmasıymış. Bir yıl adam darıları olgunlaşınca gizlenip, sabaha kadar beklemeye karar vermiş. Gece yarısına doğru denizden gelen sesler işitmiş. Bakmış öküze benzer uzun boynuzlu hayvanlar... Hem de pek çok. Adam korkup komşularını da uyandırmış. Onlar da gelince hayvanlardan birini yakalamışlar. Bakmışlar ki Camız! O zaman Kıbrıs'ta nesli olmayan bu hayvanların en yakın sahilden, yani Anadolu'dan gelebileceğine karar vermişler.

Yakaladıkları Camızın boynuna bir kamış bağlayarak içine şöyle bir not koymuşlar: "Hayvanlarınıza sahip olun, bir daha gelmesinler. Yoksa hepsini yakalayıp bağliyacagız." Ve hayvanı salıvermişler. Camızlar o günden sonra bir daha görülmemişler. (Halk ağzından)

Halk arasında yayılan bazı efsaneler ise Türk kahramanlığını, yiğitliğini dile getirmekte... İşte bunlardan bir tanesi... Bogaziçi - Geçitkale yöresinin YILAN EFSANESİ.

Sayın Kutlu Adalı'nın 1963'te yayınlanan Dağarcık adlı eserinde de anlatılan efsaneye göre:

Lárnaka kazasında dere ve bölge adı olan Pendaşino; ismini bu söylentiden almaktadır. Bir zamanlar burada büyük bir yılan yaşar, önüne çıkan çobanları zehirler öldürürmüş. Bu yılanın elinden zarar görmeyen, acı çekmeyen yuva kalmamış. Bu canavardan kurtulmak için halk çok çalışmış ama başaramamış. Yılan mıknatıslı imiş! Önüne çıkan canlıyı mıknatıslayarak durdurur sonra da üstüne çekip sokarmış!

Bu canavardan kurtulmak için köylüler birleşmişler. Şarap içinde kireç eriterek, kireçli şarabı beş tulumla doldurmuşlar, yılanın sık sık dolacağı bir yere koymuşlar. Yılan beş tulumdaki kireçli şarabı içmiş, sarhoş olmuş acı acı ıslık atıp sesler çıkarmaya, kireç içini yaktığı için de kendini kaldırıp kaldırıp yere vurmaya başlamış!!

Köylüler "Tamam" demişler "istediğimiz oldu. Artık öldürebiliriz bu canavarı". Ama kimse silahını alıp düşmemiş ardına. Bir yiğit Türk avcı, düşmüş ardına canavarın! Canavarı, dere yatağında kendini yerden yere vururken bulmuş. Nişan alıp ateş etmiş, alınının ortasına. Canavar acı acı son olarak bağırıp çırpınmış, ama avcıyı da mıknatısı ile üzerine çekerek, sokup öldürmüş. Böylece köylüler, bu canavarın elinden son bir kurban daha vererek kurtulmuşlar.

Yılan, Beştulum içindeki kireçli şarap içirilerek dere yatağında öldürülebil-

diği için bu dereye "Beştulum Deresi" adı verilmiş. Fakat Rumca'da aynı anlama gelen "Pendaşino" sözü ağır basmış.

Bölge halkının sinirlenince hâlâ kullandığı "Seni Pendaşino yılanı sokar inşa-lah" sözü de bu efsaneye dayansa gerek.

Türk kahramanlığının bir başka örneği de ÇİFT BAŞLI YILAN EFSANESİDİR.

Bu eser; Baf kazasına bağlı Lemba ve Akarsu köyleri arasındaki Abi deresi üzerinde bulunan köprünün yapılışı sırasında çift başlı bir yılanın öldürülüşünü anlatmakta sık ağaçların dallarına takılan çift başlı korkunç bir yılanın cesur köylülerce tesirsiz hale getirilişini hikâye etmektedir.

İşte bu efsanelerdeki esas unsurlarda şöyle özetlenebilir:

- 1- Toprak - su gibi islâmi Türk Edebiyatında anasır-ı erbaa veya dört kutusal unsur arasında saydığımız motifler
- 2- Mitolojilerin ağızından alevler fışkıran canavarlarının bir devamı şeklinde olan yılanlar
- 3- Ve üstün güce sahip yiğit-kahraman kişilerdir.

Bunların dışında dört tane de kısa öykü veya diğer bir deyişle destanımsı hikâye vardır ki bunlarda da hep yiğit Türk gençlerinin güçleri, kahramanlıkları dramatize edilmekte, bu yiğit kahraman delikanlılar güçlerini ancak darda kalinca ortaya koymakta, böylece, bir asalet, bir üslûb karakter örneği sergilemektedirler. Bu öykülerin hep kuzey sahillerinde anlatılması bunların oluşumunun yine Türklerin adaj yerleşmelerinden bir süre sonra ortaya çıktığını göstermektedir.

Sn. Oğuz Yorgancıoğlu'nun Kıbrıs Türk Folkloru isimli eserinde de görülen bu öykülerden

PEYA KÖYÜ KAHRAMANI;

Buğdayı parmakları arasında ezerek un haline getirip kendisi ile alay eden yabancıya köyünün yolunu göstermek için öküzleri ile sabanını tek elde havaya kaldırarak bir yiğidi tanıtmakta;

Çıralıköy'ün KUÇUBE yani Küçükbey öyküsü, bir metre boyunda seksen okka ağırlığındaki bir taş, fes diye başında taşıyan bir bey oğlunu efsaneleştirmekte;

Eşegini koltuğunun altına alarak damda yatmaya çıkan güçlü - kuvvetli Yeşilirmak köylüsünün hikâyesi; eskiden beri köylülerin yazın damda yattıklarını belirlemektedir;

Akarsu köyünün YEĞENİM öyküsü ise; kendisini küçük görenleri dağdan alıp yuvarladığı kayaya ezen bir Türk'ün üstün kuvvetini sergilemektedir.

Görülüyor ki bu destanımsı hikâyeler de güçlü - kuvvetli Türk delikanlılarını anlatırken onların güçlerini - üstünlüklerini hep bir tabiat ögesi ile kanıtlamaktadırlar...

Sayın Dinleyicilerim

Benim; 1571 - 1878 Kıbrıs'ın Osmanlı İmparatorluğu'na bağlı olduğu dönemden saptayabildiğim Anonim destan, efsane ve destanımsı öyküler burada tamamlanıyor.

İnanıyorum ki bunlar gibi daha nice zengin halk ürünleri, yazıya geçebilmek genç kuşaklara aktarabilmek için KIBRIS TÜRK EDEBİYATI'nın varlığına inanmış, meraklı araştırmacılar beklemekte, geçen zaman süreci içerisinde kaybolmamak, eriyip gitmemek için direnmektedirler.

Yine yurekten inanıyorum ki geçmişin deneyimleri ışığında ve tekrar tutsak edilemeyeceğimiz bir barış ortamı içerisinde daha mutlu, daha aydın bir geleceğe doğru yürürken "Kıbrıs'ta Türk'ün Sesi Sönmesin" diyen Atatürk'ün gerçekleşen bu dileğinin somut bir örneği olan "Kıbrıs Türk Edebiyatı" da daha bir güçlenme, daha bir zenginleşme imkânına sahip olacak; yaşantımızın kültürümüzün temelini oluşturan, duyguyu düşüncelerimizle yansıtan eserler kaybolmaktan kurtarılacak, başlangıçtan bugüne tüm edebî ürünleri-çalışmaları derleyen bir yapıt oluşturulabilecektir.

İşte, bu inanç ve güvenle sözlerime son verirken tüm sanatçıları, araştırmacıları ve siz sayın konukları bir kez daha saygı ve sevgi ile selâmlıyorum. Teşekkür ederim.

Masallar

NEYDİM ? NOLDUM ?

NOLACAM ?

1

Kezban Kavaz* **Serdar Kavaz*******
Ayşe İnönü** **Hilmi Vudalı*******
Şenol Samer*** **İlker Özova*******
Figen Reis****

Bir varımış bir yoğumuş, illallahdan başka bir padişahınan bir da derviş varmış. Padişah bir gün dervişe sormuş: "Ne iş görürün" diye

Derviş: - "Fal açarım, talih açarım" demiş

Padişah: -"Öyleyse kızımın kısmetine bak. Birceğez çobana varmasın" demiş.

Derviş: - "Bu iş büyüktür. Söylersam bir çuval altına kısmet olur" demiş

Padişah: -"Ne lâzımsa sen yap, altını merak etme" demiş.

Derviş padişahın kızının kısmeti iyi olsun diye ne lâzımsa yapmış. Altın dolu çuvalı yüklenip evine yollanmış. Eve gelince altınlara bir bakayım demiş. Bir da ne görsün çuval taşla dolu değilymiş. Derviş öfkelenip,

- "Beni âdatan gorgtuğuna uğrasın" demiş.

Tam da o vakit bir afad galkmış, bir rüzgâr galkmış, bir at gelmiş padişahın kızını almış gaybolmuş. Uzatmayalım giz gendini ansızdan bir mandırada bulmuş. Bakmış bir gat elbise çıkarmış hep geydiklerini, altın yüzüklerini, bulduğu eski elbiseleri geymiş. Tam o sırada karşından çoban eşgermiş, bakmış mandırada bir güzel kız. Çok şaşırmış ama Tanrı misafiridir demiş evine kabul etmiş. Bir gün iki gün derken bir çocukları olmuş. Kız adını Neydim goymuş. Çoban her gün çarşıya süt götürüp satar, geçinip giderlermiş. Derken bir çocukları daha olmuş onun adını da Noldum goymuşlar. Ondan sonracağıma bir çocukları daha olmuş kız

onun adını da Nolacam goymuş. Gızcağız birgün çobana sormuş:

- " Giden gelin sütü kaçta verin, napan bilmeyik. Bir gün bizi da götür çarşıya da görelim" demiş.

Bunun üzerine çoban almış çocuklarını, garısını, goymuş heybesine sütünü dutmuşlar çarşının yolunu. Çarşıya gelince çoban bırakmış çocuklarını, gadını gitmiş süt satmaya. E çocuklar durmaz gösterir. Kadın çağırır adlarını "Neydim,Noldum, Nolacam" diye çocuklar gösterir. Herkes şaşırıp galmış böyle ad olur mu diye. Padişahın adamları da duyp merak etmişler, gidip baktıklarında bir da ne görsünler, çocukların anası padişahın yıllar önce gaybolan gızı değil mi? Koşup padişaha haber vermişler. O vakite kadar padişah kızının sağ olduğunu bilmezmiş. Padişah adamlarını da alıp gitmiş çobanın mandırasına. Çalmış kapağı, çıkmış padişahın gızı kapağa. Padişah gızına sormuş:

- "E gocan nerde gızım?"

Gız:-"Davara gitti baba" demiş.

Padişah adamlarını çobanın peşine yollamış. Çobandan, gelip saraya yerleşmelerini istemiş. Fakat çoban kabul etmemiş.

Padişah: -"Tahtımdan enecem, tahtıma oturursun" demiş.

Çoban : -"Ben mandıramdan ayrılmam" demiş.

Padişah bunun üzerine,

- " Bura memleketimize mandıra açalım, hizmetkâr dutalım, getirelim davalarını da" demiş.

Bunun üzerine çoban kabul etmiş. Almış çocuklarıynan garısını, gidip yerleşmişler.sarayın yanına. Bir da düğün yapmışlar.

Ben da bıraktım da geldim.....

Kaynak:

Adı Soyadı: Münçver Bağlıköylü
Yaş : 80
Doğum Yeri: Bağlıköy (Ameliko)
İkametgah : Bağlıköy
Meslek : Ev Hanımı

- * HAS-DER Üyesi
- ** HAS-DER Üyesi
- *** HAS-DER Üyesi
- **** HAS-DER Üyesi
- ***** HAS-DER Üyesi
- ***** HAS-DER Disiplin Kurulu Başkanı

GAVECİ GÜZELİ

2

Bir varmış bir yoğunmuş evvel zaman içinde galbur saman içinde, çok fakara bir çocuk varmış. Bu çocuk ora sargmış bura sargmış büyümüş. Bir gün düşmüş yola. Az gitmiş uz gitmiş dere tepe düz gitmiş, gide gide bir arpa boyu yol gitmiş. Günün birinde bir memleket varmış. İş aramaya başlamış ve bir gavecinin yanına varmış. Gaveciye işe alması için yalvarmış yakarmış.

- "Müşterim yогtur be çocuk, ne yapayım seni?" demiş gavecî.
- "Aman gavecî amca sokakta galdım, aç galdım, ne olur beni yanına işe al" demiş çocuk.
- "E hade, çok yalvardın boğaz tokluğuna alayım seni" demiş gavecî.

Böylece çocuk gavecinin yanına boğaz tokluğuna çalışmaya başlamış. Akşam olmuş ustası dükkânı kapayıp eve gideceğimiş, çocuk da gavede galıp yatacağımış. Garantik olunca çocuk gorgmuş bütün masaları sandalyeleri kapının arkasına yığmış. Vakit epey ilerledikten sonra "Cırr" diye kapı açılmış. İçeriy derviş sıfatında ak saçlı, ak sakallı yaşlı bir adam girmiş. Çocuk aormuş.

- "Gorkma çocuğum" demiş yaşlı adam.
- "Kimsin! Ne isden?" demiş çocuk.
- "Caba ocagdan bana bir gave bişir misin?" demiş yaşlı adam.
- "Hay! Hay! bişiririm" demiş çocuk.

Ve çocuk gaggmış gaveyi bişirip yaşlı adama vermiş. Yaşlı adam gaveyi içer içmez.

- "Caba ocagdan bana bir gave daha bişir" demiş.

Çocuk ikinci gaveyi da bişirip yaşlı adama getirmiş. Yaşlı adam ikinci gaveyi da içer içmez.

- "Caba ocagdan bana bir gave daha bişir, hem bir da gendine yap" demiş.

Çocuk üçüncü gaveyi da bişirip getirmiş, yaşlı adama beraber oturup garşılıklı gaveleri içmişler.

- "Hade oğlum ben gidiyorum. Müşterin bol olsun, gaven da, şekerin da kuttudan eksilmesin" demiş ve yaşlı adam gaybolmuş.

Yaşlı adam gaybolunca çocuk gene aynı şekilde kapıyı kapayıp yatmış. Sabah olunca ustası dükkâna gelmiş, beraberce dükkânı onarıp tertiplemişler.

- "Amca sen otur yaşlısın, ben müşterilere bakarım" demiş çocuk.
- "Müşteri yok oğlum, kime bakacan" demiş gavecî.
- "E olsun amca, bakan ansızın gelir. Onun için ben bakarım" demiş yine çocuk.

Çocuk işe başlamış. Bakmışlar ansızın müşteriler akin etmiş. Bir müşteri gitmeden diğer müşteri gelirmiş. Dükkân dolup daşmaya başlamış. Gavecî bu duruma mahayret etmiş. Bir ara müşteriden fırsat bulunca gakkmış çocuğun yanına gitmiş.

- "A oğlum! Gave, şeker var mı?" demiş.
- "Otur amca yerine da herşey var" demiş çocuk.
- "Olur mu be oğlum! Bu gadar müşteri geldi, gitti da ne gaven bitti ne şekerin" demiş gavecî.
- "Sen merak etme da kutu dolu hiç boşalmadı" demiş çocuk.
- "Tamam" demiş gavecî.

Geçmiş oturmuş yerine. Müşteriler akin etmeye devam etmiş. Gavecî'nin o kadar çok müşterisi olmuş ki, gelen müşteriler da, gavecî da çocuğu devamlı olarak "GAVECİ GÜZELİ" diye çağırmaaya başlamışlar. Böylece çocuğun adı Gavecî Güzeli olarak galmış ve ustası ile birlikte refah ve bolluk içinde yaşamışlar.

Ben da bıraktım da geldim.....

Kaynak:

Adı Soyadı: Naciye Veliler
Yaş : 76
Doğum Yeri: Bağlıköy (Ambelığu)
İkametgahı: Bağlıköy
Meslek : Ev Hanımı

ŞINGIRDAKLI

HOROZ

3

Bir varmış bir yağmuş zamanın birinde Allah'ın gulları çoğumuş. Bir hoca varmış. Bir garı almış ölmüş, bir daha almış, o da ölmüş. Üçüncü garısı da ölünce hocaya marasgalmış bir horoz. Bu horozun boynunda da bir şingirdak varmış. Bir gün,

- "Hoca efendi, bu horozunu kapa, bizi hiç uyutmaz bütün gün o şingirdağınan gezer, üstelik da sabah gakar öter, akşam yatar öter" demiş gomşusu.

- "Napayım! Aha kaparım gendini, çıkar gene gider" demiş hoca.

Bir gün mahalledeki çocukların hepsi bir olmuşlar hocaların evde olmadığı bir saat horozunu dutup kaçırılmışlar. Horoz damdan dama uçup gaybolmuş. Hoca eve gelince horozunu aramış bulamamış. Gomşulara sormuş.

- "Görmedik" demiş gomşuları.

Bunun üzerine hoca:

- "Üç garıdan galmaydım
Horozumu satacaydım
Sermayeme gatacaydım

Bir kız alıp yatacaydım" deyip başlamış ağlamaya.

- "İbiği vardı elim gibi

Ganatları kilim gibi
Al duvaklı gelin gibi
Giddi benim al horozum, çilli horozum
Renği bozgu gudgudağım buru buru,
buru buru"

Oradan geçen biri hocaların hem ağlayıp hem söylediğini görünce:

- "Noldun hocam?" demiş.

- "Aha horozum kaçtı bana" demiş hoca. Ve devam etmiş.

- "Mahallenin hocasıydı
Tavukların hocasıydı
Bullilerin bubasıydı
Giddi benim al horozum, çilli horozum."

Hoca ağlaya ağlaya, dövüne dövüne, yedi mahalleye horozunu sorar. Horoz yok oğlum yok. Böylece bizim hoca, bütün mahalleri gezer, dolaşır. Her gördüğü kişiye sorar.

- "Üç garıdan galmaydım
Horozumu satacaydım
Sermayeme gatacaydım
Bir kız alıp yatacaydım.

İbiği vardı elim gibi
Ganatları kilim gibi
Al duvaklı gelin gibi
Giddi benim al horozum, çilli horozum

Renği bozgu gudgudağım, buru buru,
buru buru.

Mahallenin hocasıydı
Tavukların hocasıydı
Bullilerin bubasıydı
Giddi benim al horozum, çilli horozum.

Üç garıdan galmaydım
Horozumu satacaydım
Sermayeme gatacaydım
Bir kız alıp yatacaydım."

deye deye hoca horozunu arar durur. Fakat borozu bulamaz.

Ben da bıraktım da geldim.....

Kaynak:

Adı Soyadı: Gamer Özekinci
Yaş : 80
Doğum Yeri: Bağlıköy (Ameligu)
İkametgah: Bağlıköy
Meslek : Ev Hanımı

- "E, usandım. Fukaraydım, işlemezdim da onun için verdim" demiş adam.

- "Vermeyceydin" demiş ihtiyar.

Bunun üzerine çocuğun babası olanları ihtiyara başından sonuna anlatmış. Ondan sora tekrar goyulmuş yola gitmiş çocuğun olduğu eve. Kapiyi çalmış.

- "Ne var, nesden" demiş gomşusu

- "Geldim çocuğumu alayım" demiş adam.

- "Veremem" demiş yine gomşusu

Bunun üzerine adam ağlamış, sızlamış çocuğu alamamış. Geri evine dönmüş. Gece olunca gene gitmiş kapisına.

- "Ya çocuğumu verin, ya da seni öldüreceim" demiş adam.

- "Aman! Aha sana bir torba altın. Al da alma çocuğu" demiş gomşusu.

- "Istemem! Çocuğumu isterim ben" demiş adam.

- "Aman aman! Sabah olsun gel al çocuğunu" demiş gomşusu.

Bunun üzerine adam geri evine gidip yatmış. Sabah olunca gitmiş gomşusunun kapisına dayanmış. Gomşusu işder isdemez çocuğu vermiş. Adam da çocuğu alıp eve gitmiş. Gece olunca yatmışlar. Adam rüyasında, gonuştuğu ihtiyarı görmüş.

- "Sen o çocuğu gomşundan neçin aldın" demiş ihtiyar.

- "Aldım! Benim çocuğumdur" demiş adam.

- "Madem ki geri alacağını

verdin" demiş ihtiyar.

- "Pişman oldum verdiğime da onun için aldım" demiş adam.

- "Almaycaydın. Madem ki aldın sen o çocuğu gaybedecen" demiş ihtiyar.

Gel zaman, git zaman çocuğ büyümiş. Artık akli da kesmeye başlamış,

- "Dutacam bir yol nere götürürsa götürsün beni, gidecem" demiş çocuğ.

Az gitmiş uz gitmiş dere tepe düz gitmiş gide gide bir arpa boyu yol gitmiş. Ö-nüne ak sakallı bir ihtiyar çıkmış.

- "Nere giden evladım" demiş ihtiyar.

- "Aha duddum bu yolu nere gidersa gidecem. Çünkü galdığım yerde sıkıldım" demiş çocuğ.

- "Dön geri olduğun yere git oğlum da sonra zay olun, gaybolun, yazıktır" demiş ihtiyar.

Bunun üzerine çocuğ geri evine dönmüş. Aradan bir zaman geçmiş, büyümiş, adam olmuş. Daha sonra da evlenmiş. Onunda çocuğları olmuş. Bir gün gendi gendine,

- "Ben çocuğumu kimseye vermem. O çocuğ büyüyecek, bana bakacak, beni besleyecek" demiş.

Ben da bıraktım da geldim...

Kaynak:

Adı Soyadı: Gamer Özekinci
Yaş : 80
Doğum Yeri: Bağlıköy (Ameligu)
İkametgahı: R-liköy
Meslek : Ev Hanımı

Bir masal:

4

KİSMETLİ ÇOCUK

Bir varmış bir yoğumuş, illallahtan baş-
ga kimse yoğumuş. Allahın gulları da
çoğumuş. Adamın birinin üç çocuğu varı-
mış.

Adam :

- "Ben da birini bulsamda bu
çocuğumun birini versem"
dermiş.

Birgün gomşusunu çağırmış.

- "Al bu çocukların birini,
ben besleyemem" demiş gom-
şusuna.

Bunun üzerine gomşusu çocuğu alıp evine
gitmiş. Gece yatmış ertesi gün gagmış.
İhtiyarın biri elinde üç tahta egmeği
getirip kapının önüne bırakmış ve kaç-
mış. Bu durum iki-üç gün aynı şekilde
devam etmiş. Bu durumu gören çocuğun
asıl annesi

- "Bu çocuğun kısmetidir keşge
vermeseydim. Yarın gidecem
çocuğumu alayım" demiş.

Ertesi gün gitmiş gomşusunun kapısına,

- "Gomşu, gomşu" deye çağırmış.

- "Nesden" demiş gomşusu.

- "Çocuğumu isterim" demiş kadın.

- "Veremem" demiş gomşusu.

- "Ama alacam, olmaz benim çocu-
ğun kısmetidir senin yediğin
ekmekler" demiş kadın.

- "Olmaz veremem" demiş gomşusu.

Bunun üzerine kadın dönmüş geri evine
gocasına durumu anlatmış.

- "Ben gider alırım" demiş gocası,

Adam gitmiş çocuğu alsın, yolda karşı-
sına bir ihtiyar çıkmış, gendini evine
davet etmiş.

- "Nere giden oğlucüğüm" demiş ih-
tiyar.

- "Aha bubacığım gidiyorum çocuğu-
mu alayım bu evden" demiş adam.

- "Niye verdin oğlum çocuğunu" de-
miş ihtiyar.

Bir Masal

5

Eski zaman hükümünde bir gıralın üç oğlu ve bunların bahçelerinde da bir elma ağacı varmış. Bu ağaç senede bir elma edermiş üstüne; fakat dev gelir, elmayı her defasında keser gidirmiş. En nihayet, gıralın büyük oğlu "gideyim bakayım" demiş "elmayı kimdir kesen". Gece olunca, feneri alıp eline, saklanmış ağacın altına, bir müddet sonra yukarıdan bir gara bulut elmayı kesip gitmiş. Babaları sabah-tan sormuş "naptın" demiş. Büyük oğlu, böyle böyle mesele demiş. Nihayet ortancasına gitmiş, o da bir hava kesmeden geri gelmiş. Bunun üzerine küçük oğlu "ben gideceğim" demiş. Küçük oğlu gitmiş o da ağacın altına saklanıp beklemeye başlamış. Gene yukardan bir gara bulut gelmiş, uzatmış elini elmayı kessin, küçük oğlan-çık endirdiğinin gıralını devin elini kesmiş, dev elmayı kesmeden geri gitmiş. Küçük oğlan koşarak olanları, babasına ve kardeşlerine anlatmış. Sabah olunca, ağacın altındaki gan izlerini görmüşler; bunun üzerine, üç gardaş, gan izlerini takip ederek yola goyulmuşlar. Geze geze bir guyunun başına gelmişler. Büyük gardaşları "bağlayın beni eneyim aşağıya, aman yandım dersan, yukarı çekin" demiş. Bağlamışlar büyük gardaşlarını aşağıya endirirlerken, büyük gardaşları "aman yandım, aman yandım" deye bağırmağa başlamış çekmişler yukarıya. Ortancası emmiş, o da öyle, onu da yukarı çekmişler. Ufak oğlan emmiş, abilerine "aman yandım dersan aşağıya endirin beni" demiş. Başlamış bağırmağa "aman yandım, aman yandım" dedik sonra aşağıya endirmişler kendini. Bir de aşağıya endiğinde ne görsün üç dane gıccağaz. Gıccağazlar oğlanı görünce "Sen kimsin, ne işin var buruşta" demişler. Oğlan başından geçenleri bir bir gıccağazlara anlatmış. Oğlanda onlara sormuş "siz ne ararsınız burada" diye. Gıccağazlarda oğlana "bizi dev geçirdi, bu guyuğa getirdi, bizi yeycek" demis-

ler. Oğlan "sizi gurtaracağım, yukarıda abilerim var; sizi ipinan yukarı çekecekler" demiş. Oğlan büyük abisine seslenip, "aşağıda üç kız buldum" demiş "Birincisini yollayıyorum, bu senin, ikincisi diğer abimin, üçüncüsünde benim" demiş. Üçüncü kız oğlana "önce sen çık yukarı, sonra beni çek, yukarıdakiler sana birşey yapmasın" demiş. Oğlan "olmaz önce sen çık" demiş. Gız razi olmuş, ancak gızı yukarı çekmeden, gız oğlana biri badem gabuğunda, biri ceviz gabuğunda, biri fındık gabuğunda üç gelinlik vermiş. Eğer demiş, "başın sıkışır, bu gabuklardan birini, avcunun içinde ovuştur; o zaman, iki dane koç görecen, biri gara başlı, biri beyaz başlı. Eğer beyaz başlıya binersen çıkacan yer üstüne, gara başlıya binersen inecen yedi gat yer altına" demiş. Küçük gızı da yukarı çekdikten sonra, abileri en güzel gızı, küçük gardeşin kendine ayırdığını görünce, kıskanmışlar ve küçük gardeşlerini yukarı çıkarırken, ipi kesmişler. Bunun üzerine küçük oğlan gabıklardan birini ovuşturmuş. Ovuşturduktan sonra, karşısında bir gara başlı, bir da beyaz başlı koç görmüş. Beyaz başlıya atlayım derkan, gara başlıya binmiş ve yedi gat yeraltına inmiş. Oğlan bir da ne görsün, başının üstünde büyük bir guş uçar. Guş oğlana "dile benden ne dilersen" demiş.

Oğlan "Ben gıralın oğluyum beni yeryüzüne çıkarırsan sana ne idersen veririm" demiş. Guş bunun üzerine bana "hak dedim su verecen, huk dedim et verecen" demiş. Oğlan bunun üzerine, gıralıncıyanın bir hayle hayvan öldürmüş. Guşun sırtına bindikten sonra yukarı doğru havalanmağa başlamışlar. Guş "huk" demiş oğlan bir parça et vermiş. "Hak" demiş kendi suyundan biraz da su vermiş. Tekrar guş arka arkaya "huk huk" demiş. Oğlan bütün etleri bu defa ver-

mek zorunda galmış. Guş yine "hak" demiş, oğlanın yanında et galmamış, oğlan bu defa, ayağından bir parça et kesip guşa vermiş. Guş eti aldıktan sonra, ağzının bir köşesinde saklamış. En nihayet guş oğlanı yeryüzüne çıkarıp, yere bıraktıktan sonra, oğlana, "gak yürü" demiş. Oğlan "önce sen git" demiş, guş yine "gak yürü göreyim seni" demiş. Oğlan ayağa galktığında bir türlü yürüyememiş. Guş ağzında sakladığı eti çıkarıp, oğlanın ayağına yapıştırmış. Oğlan bunun üzerine, dağ tepe yürümeye başlamış. Yolda garşısına bir çoban çıkmış, çobana "gel bura" demiş. "Al sana bu gadar para, bana bir goyun bazla, derisini da bana ver" demiş. Deriyi aldıktan sonra başına geyip köye gitmiş. Gidip iş aramaya başlamış; bir terzinin yanında iş bulmuş. Terzinin zaten pek işi yokmuş, tavuklara, hayvanlara baksın diye oğlanı almış yanına. Bu sırada kbyde, qıralın büyük oğlu evlilik hazırlıklarına başlamış, evleneceği kız, gelinliğini badem gabuğundan istemiş. Oğlan bunun üzerine babasına durumu anlatmış. Gıral "Badem gabuğundan gelinlik olur mu?" diye direktmiş. Gız da demiş ki, "Eğer gelinliğim badem gabuğının içinde olmazsa evlenmem". O zaman gıral köyün bütün terzilerini çağır-mış. Terziler "Eğer bana badem gabuğunun içinde gelinlik getirmezsanız, hepinizin kafalarını uçuracağım"; Bir iki terzinin kafalarını kesdikten sonra, sıra oğlanın çalıştığı terziye gelmiş. Terzi gara gara düşünmeye başlamış. Oğlan "ne düşünün usta" demiş, terzi böyle böyle mesele demiş. Oğlan bunun üzerine "ben yaparım" demiş. Terzi "alay eden oğlum, benimin" demiş. Oğlan "alacan bir torba badem, verecen büyük gızını da bana, o gıracak ben yeyim, yapalım gelinliği" demiş. Bütün gece gız gırmış, oğlan da yemiş. Sabah-tan terzi gelir, "naptın ya oğlum" demiş. Oğlan "gırdım yedim, cart terzinin biyığına, cart terzinin biyığına". Oğlan ondan sonra, badem gabuğunu çıkarıp terziye vermiş. "Al götür" demiş. O vakit terzi sevinmiş, bunu nasıl yaptın diye oğlana sormuş.

Oğlan "Sen orasına garışma bu bir sırdır" demiş. Terzida bunun üzerine badem gabuğunu alıp saraya götürmüş. O vakit küçük gıccağaz sevinmiş. Epey zaman geçdikden sonra ortanca gız evlenecekmış, bir haber uçurulmuş terziye, ceviz gabuğunda bir qelinlik yap-sın di-

ye. Oğlançık bu defa terziden bir torba ceviz istemiş. Terzi bir torba ceviz almış. Terzinin ortanca gızı gırmış, oğlan yemiş. Terzi sabahtan galk-tığında oğlana sormuş, "naptın?". Oğlan da "gırdım yedim, cart terzinin biyığına, gırdım yedim, cart terzinin biyığına" demiş ve terziye ceviz gabuğunun içinde, gelinliği vermiş. Terzi gelinliği almış gene saraya götürmüş. Sıra gelmiş guçuk gıza. Onunla da Gıral evlenecekmiş. Terziye gene bir haber; bu defa fındık gabuğundan bir gelinlik, hazırlamasını söylemişler. Terzi oğlana durumu anlatmış. Aman demiş oğlan "çok zor bu iş", "Kafa demiş cellat". Terziyi almış bir gorku "Allah için olsun" demiş. Oğlan bunun üzerine "badem uzundur, cevızda biraz büyük, fındık bu gadarcık, bunun içine gelinlik olmaz. Senin kafa cellat, ancak al biraz fındık, ufak gızında ver yanına, o gırsın, ben da yeyim" demiş. Gene sabahtan terzi, gızına sormuş "naptı" demiş. "Aman baba, hiçbirşey yapmadı, ben gırdım o yedi, cart terzinin biyığına" demiş. Bu defa gıralın evlenecek en guçuk gız, başından geçen bütün olayları krala anlatmış. Gıral büyük oğlu ile ortanca oğlunu çağır-mış, onlara böyle birşeyin olup olmadığını sormuş. Onlarda doğru olduğunu söylemişler. Bu defa terziyi saraya çağırıp; daha evvel yaptığı gelinlikleri, nereden bulduğunu sormuşlar. Terzi da bunun üzerine, yanında bir oğlan olduğunu söylemiş. Gıral bunun üzerine, adamlarına haber salıp oğlanı, alıp getirmelerini söylemiş. Adamlar oğlanı alıp getirmişler. Gıral, guçuk oğlunu görünce çok sevinmiş. Daha sonra büyük oğlu ile ortanca oğlunu bu yaptıklarından dolayı cezalandırmış.

Guçuk oğlu ile guçuk gıza da dillere destan bir düğün yapmış. Ölene gadar mutlu yaşamışlar.

Ben da bıraktım da geldim...

Kaynak:

Adı Soyadı: Renzi Yakar
Yaş : 80
Doğum Yeri: Bağlıköy (Ambeligö)
İkametgah: Bağlıköy
Meslek : İrgat

ORMANDAKI İHTİYAR

6

Zamanın birinde, bir kız, bir da oğlan varmış. Bunlar mekdebe beraber giderlermiş. Oğlan çok fakir, kız da giral gızıymış. Birgün oğlan mekdebe gecikmiş gitsin, gızda bulmuş gendini yolda. "Aman ağam, akan sular durur durmaz gacı ben!" demiş. Bunun üzerine oğlan gıza "baban duyarsa beni idama verir" demiş.

Nihayet ik, üç, beş derkan, bubası haber almış gıcağazın. Bir emir vermiş, bu oğlanı bıcüreceksiniz deye. Gız bunu duyar duymaz, hemen oğlana haber salmış. Oğlan sabahatar galktığında mektebe gitmemiş.

Dağlara doğru bir yol almış giderkan, bakmış bir ihtiyar oturur, köprünün üstünde. "Ne çoluk, ne bu halin" demiş ihtiyar. Oğlancık, dedeciğim demiş, almış başından ne anlattığı bir bir anlatmış. İhtiyar "Neye oğlan bu dağlara be oğlum, buralarda büyük hayvanlar seni yerler, geri dön" demiş. Oğlancık bunun üzerine

"ben gıdecemgiralını üzerine üzerine, bu işin peşini bırakmaycam" demiş. İhtiyar "Giral seni asar oğlum" demiş. Oğlancık "Varsın assın" demiş. İhtiyar bunun üzerine, oğlancığı alıp giralın sarayına gitmiş. Giral "Kimdir?" demiş. "Bir ihtiyarınan, bir da oğlan" "Açın, girsini içer" demiş giral. İçeri girmişler, ihtiyar durumu anlatmış giralda, giralda bunun üzerine oğlanı güveyiliğe kabul etmiş. Oğlanınan, gızına kırk gün kırk gece düğün yapmış. Herkes hayretler içinde galmış, Giral Topal Kamil'in oğluna gızını nasıl vermiş deye.

Ben da bırakdım da geldim.

Kaynak:

Adı Soyadı: Remzi Yakar
Yaş : 80
Doğum Yeri: Bağlıköy (Ambeliği)
İkametgah: Bağlıköy
Meslek : İrgat

RAYITHI UAGHAMPRO

HIÇ

1

İlker Özova *

Bir varmış bir yoğunmuş, illallahtan baş-
ga bir kadın varımış. Bu kadının ahmak
bir da oğlu varımış. Bu kadınınan oğlu
gayet fakirmişler. Bir gün annesi oğlu-
nu yanına çağırmiş ve ona,

- "Ay oğlum al bu parayı git bana
hiç al da gel" demiş.

Oğlu parayı almış, ne alacağını unutma-
sın diye de "hiç, hiç, hiç, hiç...!" diye
deye dutmuş yolu. Az gitmiş uz gitmiş de-
re tepe düz gitmiş, gitmiş dahil olmuş
bir deniz kenarına. Bakmış bir adam bal-
lık dutar. "Hiç, hiç, hiç...." diyerek
yaklaşmış adamın yanına. Adam bakmış bal-
lık dutamıyor, sinirlenerek yerinden galk-
mış,

- "Ağzına yandıgını seni" deyip iki
tokat vurmuş.

Oğlan - "Ne vurun yahu, napdım?" demiş.
Balıkçı: "Öyle mi derler?" demiş.

Oğlan : "Peki nasıl derler?" demiş.
Balıkçı: "Beşer, onar deycen yoksa geç-
tin garşıma hiç, hiç, hiç....
den" demiş.

Bunun üzerine oğlan, "beşer onar, beşer
onar, beşer onar...." diye deye dutmuş
yolu. Az gitmiş uz gitmiş dere tepe düz
gitmiş, dahil olmuş bir evin yanına.
Bakmış evdekiler ağlar. Oradaki bir a-
dama,

- "Ne var oldu?" demiş.

Adam : "Ne olsun, ölü var" demiş.

Oğlan: "Yaa" demiş ve başlamış .

- "Beşer onar, beşer onar, beşer
onar....." demeye. Ölü evinden
çıkanlardan biri,

- "Ağzına yandıgını seni" deyip
iki tokat vurmuş oğlana.

Oğlan : "Ne vurun yahu, napdım?" demiş.

Adam : "Öyle mi derler?" demiş.

Oğlan : "Peki nasıl derler?" demiş.

Adam : "Allah rahmet eylesin deycen
yoksa geçtin garşıma beşer onar,
beşer onar den" demiş.

Bizim oğlan, "Allah rahmet eylesin, Allah
rahmet eylesin, Allah rahmet eylesin...."
deye deye yine dutmuş yolu. Az gitmiş
uz gitmiş dere tepe düz gitmiş dahil ol-
muş bir gapının yanına. Çok yorulmuş ga-
pının sekisine oturmuş. Gapının önünde
bir köpek geberilmiş yatarmış. Oğlan
bir yandan dinlenirken bir yandan da:

- "Allah rahmet eylesin, Allah rah-
met eylesin....." demiş.

O sırada gapının önünden bir adam geçeri-
miş. Merak edip durmuş. Oğlan'ın köpeğin
leşinin karşısında oturmuş Allah rahmet
eylesin dediğini duyunca,

- "Öyle mi derler?" demiş.

Oğlan : "Peki nasıl derler?" demiş.

Adam : "öf ne kokar, pöf ne kokar dey-
cen yoksa Allah rahmet eylesin
den" demiş.

Bizim oğlan, "öf ne kokar, pöf ne kokar,
öf ne kokar, pöf ne kokar....." diye deye
yeniden dutmuş yolu.

* HAS-DER Tiyatro Kolu Sorumlusu
Devlet Memuru

Az gitmiş uz gitmiş dere tepe düz gitmiş gitmiş bir hamamın yanına dahil olmuş. O sırada hamamdan tütülü, kokulu kızlar çıkarmış. Oğlan kızların yanından öf ne kokar, pöf ne kokar deye deye geçince,

Gizlar : "Ağzına yandığımını seni" deyip iki tokat vurmuşlar,

Oğlan : Ne vurursunuz yahu, napdım" demiş.

Gizlar : "Öyle mi derler?" demiş.

Oğlan : "Peki nasıl derler?" demiş.

Gizlar : "Oh ne güzel vah ne güzel deycen, yoksa geçtin garşımıza öf ne kokar pöf ne kokar den" demişler.

Bizim oğlan, oh ne güzel vah ne güzel, oh ne güzel vah ne güzel..... deye deye yeniden dutmuş yolu. Az gitmiş uz gitmiş dere tepe düz gitmiş, bir meydana gelmiş, dinlenmek için oturmuş. İki adam da aynı meydana gavgaya tutuşmuşlarmış, oğlanın oh ne güzel vah ne güzel dediğini duyunca:

- "Ağzına yandığımını seni, hazeden biz gavgaya edelim da, sen da oh ne güzel vah ne güzel deyesin" deyip iki tokat vurmuşlar gendine.

Oğlan : "Ne vurursunuz yahu, napdım?" demiş.

Adamlar: "Öyle mi derler?" demiş.

Oğlan : "Peki nasıl derler?" demiş.

Adamlar: "Etmeyin ağalar, etmeyin paşalar deycen yoksa geçtin garşımıza oh ne güzel vah ne güzel den" demişler.

Bizim oğlan bu sefer da, "etmeyin ağalar etmeyin paşalar, etmeyin ağalar etmeyin paşalar....." deye deye yeniden goyulmuş yola. Az gitmiş uz gitmiş dere tepe düz gitmiş, dahil olmuş gene bir evin yanına. Burda da iki köpek evin önünde gavgaya ederlermiş.

Oğlan : "Etmeyin ağalar etmeyin paşalar" deyerek dalmış köpeklerin gavgasını seyre. O sırada oradan geçmekte olan bir adam merak edip durmuş. Oğlanın söylediğini duyunca,

- "Öyle mi derler?" demiş.

Oğlan : "Peki nasıl derler?" demiş.

Adam : "Hoşt be deycen yoksa geçtin köpeklerin garşısına da etmeyin ağalar etmeyin paşalar den" demiş.

"Hoşt be, hoşt be, hoşt be....." deye deye bizimki yine goyulmuş yola. Az gitmiş uz gitmiş dere tepe düz gitmiş, gitmiş bakmış bir ihtiyar pısın içinde yatır. Hoşt be, hoşt be, hoşt be..... diyerekten gitmiş ihtiyarın yanına durmuş.

İhtiyar: "Yörü oğlum git işine, yörü git işine" demiş.

Oğlan gene dalgın dalgın:

- "Hoşt be, hoşt be....." dermiş.

İhtiyar da gene:

- "Yörü oğlum git işine, yörü git işine" dermiş.

Bunun üzerine, yörü oğlum git işine yörü git işine deye deye bizim oğlan evine dönmüş.

Annesi : "Hani oğlum getirdimin hiçi" demiş.

Oğlan : "Ah anacığım ah, bir hayle tokat yedim, hiçi da bulamadım da geldim" demiş.

Annesi : "Neçin bulamadın oğlum?" demiş.

Oğlu başından geçenleri anasına anlattıktan sonra,

- "Aha para da elimde, al paranı" demiş.

Ben da bıraktım da geldim.

Kaynak:

Adı Soyadı: Şerife Mehmet
Yaş : 95
Doğum Yeri: Samanbahçe-Lefkoşa
İkametgah : Lefkoşa
Meslek : Ev Hanımı

GOCAGARI

2

Bir varmış bir yoğumuş, evvel zaman içinde galbur saman içinde çok pinti, huysuz bir gocagarı yaşarmış. Gocagarı bir gün süpüre süpüre bir onnug bulmuş.

- "Ne alsam, ne alsam?" deye düşünmeye başlamış.
- "Fıstık alsam gabiği çıkar, fındık alsam gabiği çıkar, hade pastelli alayım" demiş.

Gocagarı almış pastelliği getirmiş, gomuş küpün içine. Öndan sonra almış eline deyneği çalı toplamağa gideceğimiş, çocuklar kapusunun önünde oynarmış.

- "Be çocuklar pastelli aldım goydum küpün içine, anahtarını da godum kapunun altına, yok alada yeyesiniz" demiş gocagarı.

- "Yook! almayığ" demiş çocuklar.

Bunun üzerine gocagarı çıkmış dağa çalı toplamaya. Çocuklar arkasından kapıyı aç-

* onnug = on kuruş

mışlar, içeri girmişler küpün içinden pastelliği alıp bir güzel yemişler. Yedikten sonra da küpün içine iğne atıp pislemişler. Tavana bir horoz bağlamışlar, yere da bir gazık çakmışlar, kapıyı kapayıp gitmişler.

Gocagarı akşam olunca sırtında çalılar, değneği kaka kaka yüklü gelmiş. Kapıyı açıp eve girmiş. Çalıları bir kenara goymuş.

- "Amman! Çok yoruludum. Gideyim pastelliği alıp yeyim" demiş.

Gitmiş, küpün ağzını açmış, elini içine batırılmış, eli hep bok olmuş iğneler da eline batmış, başını yukarıya galdirmiş horoz ağzına sıçmış, yere oturmuş gotune gazık batmış, gocagarı ağzi açık oracıkta ölmüş.

Ben da bıraktım da geldim...

Kaynak:

Adı Soyadı : Şerife Mehmet
Yaş : 95
Doğum Yeri : Samunbahçe-Lefkoşa
İkametgah : Lefkoşa
Meslek : Ev Hanımı

KEDİLER PADİŞAHI

3

Bir varımış bir yoğumuş, illallahtan baş-
ga bir padişah varımış. Padişahın bir
oğlu bir gızı varımış. O padişahın evinin
yanında da bir gadınınan iki gızı yaşarmış.
Gadin ve kızları çok fakırmışlar. Geçin-
mek için de çıkırığinan iplik işlerlermiş.
Gadin bir gün büyük gızına,

- "A gızım yörü git gomşuya al tera-
ziyi gel da, dartalım bir okka
iplik, satalım ekme alalım. Ek-
mek alacak paramız yoktur evde"
 demiş.

Büyük gızı iplikleri almış sonracığıma
gomşuya gidip bir okka iplik dartmış
ve gitmiş Padişahın kapısına. Tak, tak,
tak diye kapıyı çalmış. İçerden uşak;

- "Ne var?" demiş.
- "Bir okka iplik getirdim satayım
alır mısınız" demiş gız.

Uşak alırik deyip kapıyı açmış, gızı i-
çeri almış. Gız içeri girince bakmış
merdivende sıra Padişahın kedileri
hep otururlar.

Gız : "A hanımım, a gadınım bir okka
ipliğim var alır mısınız" demiş.

Kediler: "Yar, yar, yar" demiş. Gız daha
yukarı çıkmış. Bir daha sormuş.

"A hanımım, a gadınım bir okka
ipliğim var alır mısınız" demiş.

Kediler: "Yar, yar, yar" demiş gene. Da-
ha da yukarı çıkmış, gız gene sormuş.

"A hanımım, a gadınım bir okka
ipliğim var alır mısınız" demiş.

Kediler gene:

"Yar, yar, yar" demişler. Gız
ta en yukarı çıkmış. En yukarı çıkınca
bakmış Padişahi görmüş. Padişaha:

- "Bir okka iplik getirdim satayım,
alırmısınız? Ekme paramız yok,
ekmek alacayık" demiş.
- "Alırik, gir içeri" demiş padişah.

Gız içeri girmiş. İpliği elinden alıp
dartmışlar. Dartdıktan sonra terazinin
iki gözüne altın goyup, gıza gir bu kü-
pün içine demişler. Gız küpün içine gir-
miş. Terazinin iki gözündeki altını da
gızın başına döküp küpün ağzını kapatmış-
lar. Bir saat sonra küpün ağzını açmış-
lar, bakmışlar gız öyle güzel bir gız ol-
muş ki gören gözler gamaşır. Gız küpün
içinden çıkmış, bir keçe da altın ala-
rak evin yolunu dutmuş. Gız eve gider-
kan sarayın bahçesinde padişahın oğluna
rastlamış. Padişahın oğlu gızı görürkan-
dan aşık olmuş. Oğlan gıza:

- "in misin, cin misin?" diye sormuş.

Gız : "Ne inim, ne cinim, ben da senin gibi bir ademim" demiş.

Oğlan gıza yalvararak:

- "O halde ne olursun bana adını söyle" demiş.

Gız utanmış ve adını söylemeden oradan koşarak kaçmış. Eve gidince altınları anasına vermiş.

Anası : "Aman gızım nerden buldu bu altınları" demiş.

Gızda anasına her şeyi anlatmış.

Anası : "Madem öyle, obir gızımı da yollaycaym" demiş.

Obir gızı da bir okka iplik alıp gitmiş padişahın kapısına. Kapıyı çalıp içeriye girmiş. Ufak gız da içeriye girince bakmış merdivende sıra sıra padişahın kedileri hep otururlar. O da aynı şekilde:

- "A hanımım, a gadınım bir okka ipliğim var alır mısınız?" demiş.

Kediler: "Yar, yar, yar" demiş.

Gız : "Vay anam! Ne domuz kediler" demiş.

Biraz daha yukarı çıkmış, gene sormuş.

"A hanımım, a gadınım bir okka ipliğim var alır mısınız?" demiş.

Kediler: "Yar, yar, yar" demiş gene.

Gız : "Vay anam! Ne domuz kediler" demiş gene.

Daha da yukarı çıkmış. Bir daha sormuş:

- "A hanımım, a gadınım bir okka ipliğim var alır mısınız?" demiş.

Kediler: "Yar, yar, yar" demiş gene.

Gız yine aynı şekilde,

- "Vay anam! Ne domuz kediler" demiş.

Tabii padişah bunu duyunca pek fenasına gitmiş. Ufak gız da aynı şekilde ta en yukarı çıkmış. En yukarı çıkınca bakmış padişah gelir. Padişaha:

- "Bir okka iplik getirdim satayım alır mısınız?" demiş.

Padişah: "Alırık, gir içeri" demiş.

Gız içeri girmiş. İpliği elinden alıp dattıktan sonra, gıza:

- "Gir bu küpün içine" demiş.

Gız : "Ha, abıam gibi olacayım benda" deyip, küpün içine girmiş.

Terazinin iki gözüne ilanları, çıyanları, akraplara doldurup küpün içine dökmüş. Gız küpün içinde bağıra çağıra ilanlara, çıyanlara yem olup ölmüş. Aradan bir-iki saat geçince anası merak edip gızını aramaya padişahın kapıya gitmiş. Kapıyı çalıp sormuş:

- "A hanımım, gızımı yolladım buraya iplik satmış, bu saat oldu hâla daha gelmedi, merak ederim gendini" demiş.

Uşak : "Ne bileyim? İpliği aldık ama gızını yolladık eve gelsin" demiş.

Bu arada padişahın oğlu bunu duyunca anlar ki bahçede gördüğü gızın annesi bu kadındır. Kadını takip edip gızın evini öğrenmiş. Gıza dünürücü göndermiş ve gızı almış. Kırk gün kırk gece düğün yapmışlar.

Ben da bıraktım da geldim.

Kaynak :

Adı Soyadı : Şerife Mehmet
Yaş : 95
Doğum Yeri : Samanbaçe-Lefkoşa
İkametgâh : Lefkoşa
Meslek : Ev Hanımı

DEVİN GIZI

* Buket Ören

Bir varmış bir yokmuş, evvel zaman içinde galbur saman içinde, bir dev varmış, o devin de çok güzel bir gızı varmış. Devle gızı büyük bir ovanın içinde yaşarlarmış. Dev hergün ava gidermiş, kızını da evde yalnız bırakırmış. Günün birinde bir oğlan onların ovasına düşmüş. "Aman" demiş gız.

"Kim getirdi seni? Bu bahçeye guş bile uçmaz". Oğlan: "Seni görüp, almaya geldim" demiş. "Aman çabuk babam gelirse yeycek seni". Bunun üzerine oğlan gızı alıp kaçmış. Babası eve gelince peşlerine düşmüş. Dev o kadar guvvetliymiş ki; kırmızı bulut gibi arkaları-

na düşmüş. Gız gırmızı bulutu görünce "Bu bulut babamdır, ne yapalım? Bizi yakalarsa yeycek, bir tokat vurayım, sen havuz olasin bende içinde balık" diyerek oğlana tokat atmış. Dev da gelince onları bulamamış. Gız oğlana tekrar vurunca eski hallerine dönmüşler.

Git gide oğlanın köyüne varmışlar, köyün girişinde da gos gocaman bir ağaç varmış, altındaysa bir havuz varmış. Oğlan gıza demiş "Bu güzelliğinan böyle götürmem seni, çık bu ağacın üstünde beni bekle gidip davul zurna getireyim öyle evlenelim" deyip köye doğru yürümüş.

Düğün hazırlıkları uzun sürmüş, bu arada halayığın biri hanımı için hergün o havuzdan su daşırılmış. Halayık kızın gölgesini suda görmüş. "Bak ben ne gadar güzelim da hanımım beni suya yollar" demiş ve tak diye testiylı kırarmış. Bir gün, iki gün testiler kırılmış. Ağaçdaki kız dayanamayıp halayığa "Senin güzelliğın değil, benim güzelliğimdir" demiş. "Aman" demiş halayık "kim çıkardı seni ta yukarılara, beni da çıkar da arkadaş olalım". Gız gamzelerini endirmiş halayık uzanıp yukarı çıkmış. Gız halayığa başından geçenleri anlatmış. Bunun üzerine halayık gıza: "Yat bitileyim seni" demiş. Gız yatınca onu aşağıya itmiş ve gız havuza düşüp balık olmuş.

Günler geçmiş oğlan davulla gızı almaya gelmiş. Oğlan ağaca çıkmış halayığı görünce "Ne oldun, böyle" demiş. "Sen gittin kaç gündür güneşten yandım arap oldum" diye cevap vermiş gız. "Hade güneşden yandın! Dudakların nasıl büyüdü?" "Yalnız usanırdım ben da dudaklarım la oynardım" demiş.

Oğlan, halayık gızın ağaracağını umarak Oğlanın yanında çalışanlar oğlanın hay-

vanlarını sulamaya o havuza götürürlermiş, o balıkda nayvanların burunlarına girermiş ve hayvanların su içmesini engellermiş. Hayvanların ağladığını duyan oğlan yanındakilere sormuş. Onlar da "Havuzda bir balık var, hayvanların su içmesini engeller" demişler. O da "Yörü alın o balığı getirin eve" demiş. Bunu duyan halayık balığı istememiş ama oğlan geneda balığı perisgana goyup getirmiş.

Halayık hamile galmış. Canı o balığı yemek istemiş ve birgün da gavırıp yemiş. Kemiciklerini da havluya atmış. Sabaha gadar bahçede bir nar ağacı bitmiş. Bir gün bir dilenci evlerine gidmiş, Allah rızası için ekmek istemiş. Halayık da vermiş, dilenci narı görünce bir da nar istemiş halayık: "Ben nar kesemem, sen git istediğini kes" demiş. O da kesmiş. Gece olunca dilenci narı kesip yemek istemiş keserkendan "Aman elim" demiş. Tekrar bıçağı soktuğunda "Aman golum" demiş ve ansızın narın içinden bir güzel gız çıkmış. Gız başından geçenleri dilenciye anlatmış "Yarın gene oraya git iş iste adama söyle bir gızım var onu getirecem de" demiş. Ertesi gün dilenci oğlandan iş istemiş o da gabil etmiş.

Dilenci gızı alıp oğlanın evine gittiler. O akşam pamukların gozalıklarını temizlerlerken herkes sırayla meselsöylermiş. Sıra gıza gelmiş, gız da "Mesel mesel ben bilmem, bilsem da söylemem" demiş. Oğlan yalvarmış gız da başından geçenleri meselmiş gibi anlatmış. Oğlan herşeyi anlayınca halayığa sormuş "Kılınc mı isten? At mı?". Halayık da kılınc istersam öleceğim, at istersam gezeceyim" demiş ve at istemiş. Oğlan da halayığı atın guyruğuna bağlamış ve atı gırbaçlamış. Ne dağ demiş, ne daş demiş at halayığı öldürmüş. Oğlan da gızı alıp 40 gün 40 gece düğün yapmış.

Kaynak:

Adı Soyadı: Arife Arifler
Yaş : 80
Doğum Yeri: Akıncılar (Luricina)
İkametgah: Akdoğan (Lisi)
Meslek :

Üzüm ve Harup Ürünleri

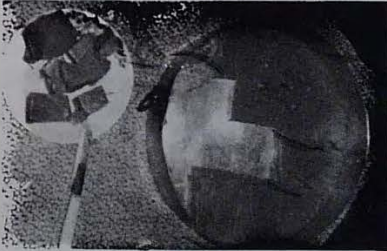
Öcal Erten *

Üzüm ve Harup Kıbrıs'ın en başta gelen tarımsal ürünleri arasında yer almaktadır. Köylüler bu ürünlerin bir kısmını satarak gelir elde ederken, bir kısmını da işleyerek çeşitli tatlılara, çöreklerle katarlar. Yapmış oldukları tatlı ve çöreklerin de bir kısmını satarak ikinci bir gelir kaynağı yaratırlar.

1. Harup Pekmezi:

Ağaçtan toplanan haruplar önce toplu olarak yıkanır. Sonra temiz kumaşlar üzerine serilerek güneşte kurutulur. Kurutulan haruplar bir değirmen aracılığı ile un kıvamına gelinceye kadar öğütülür. Öğütülmüş haruplar temiz kürekle köfünle doldurulur. (Günümüzde köfün yapımı azaldığından, pekmez yapımı ile uğraşanlar, özel olarak alt ve yanlardan delinmiş tenekeyden kazanlar yaptırmaktadırlar.) Öğütülmüş haruplarla dolu köfün bir kazan içerisine oturtulur.

Öğütülmüş harupları bir pres gibi sıkıştırarak harup öz suyunun çıkmasını sağlamak için, haruplar üzerinede "Tek Parça" ağır ve ırı bir taş oturtulur. Bu arada harup içerisindeki

Üzüm suyundan yapılmış olan palüze.

bal kıvamındaki şekerli sıvı köfünden süzülerek kazana dolmaya başlar. Süzülme işlemi kolaylaştırmak için, öğütülmüş haruplar üzerine biraz da su dökülmektedir. Bu süzülme işlemi bir gün bir gece devam eder. İşlem tamamlanınca köfün kazandan kaldırılarak kalan sıvı kaynatılır. Kaynama sırasında pekmeze hoş bir renk ve tatlılık vermek amacıyla kazana "Ak Toprak" (Kil ile karışık kireçli toprak) atılır.

Sıvı kaynatılınca koyulaşır, pekleşir ve böylece harup pekmezi oluşmuş olur.

2. Üzüm Pekmezi:

Pekmez yapımında kullanılacak üzümler "Yıkanmadan" bir tekneye veya havuza dökülür. Üzümlerin yıkanmamadaki amacı, üzüm su ile yıkanırsa ekşileşir acı bir tat alır. Havuzda toplanan üzümleri, büyükler veya çocuklar ayakları ile yoğurarak ezerler. Üzümler yoğrulup ezildikçe suları havuzun deliğinden kazana akar. Bu işlem tamamlanınca üzüm suyu kazanla birlikte ateşe oturtulur. Böylece elde edilen sıvıya "Üzüm Şırası" denir. Üzüm şırasının tortularının çöktürmek, karışımı tatlandırmak ve hoş bir renk alması için şıra içerisine "Ak Toprak" konarak kaynatılır. Şıra kaynadıkça koyulaşır, pekleşir ve böylece üzüm pekmezi oluşmuş olur.

3. Sucuk, Palüze ve Köfter:

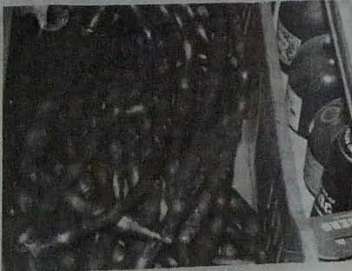
Sucuk halkımızın kış tatlılarından biri olup, aynı zamanda köylülerin önemli bir gelir kaynağıdır. Sucuk yapımında siyah ve beyaz üzüm, badem veya ceviz içi ve buğday unu kullanılır. Sucuk yapımında önce bir ipleğin üzerine üzerine "belirli aralıklarla" boncuk dize gibi badem içi veya ceviz içi dizilir. Her dize yaklaşık bir metre veya bir

arşin uzunlukta olur.

Yıkamış üzümün ezilmesiyle elde edilen üzüm suyuna "Beyaz Toprak" (Ak Toprak) ilâve edilerek kaynatılır. Bu kaynama sonucu üzüm suyu kirinin bir kısmı üzerinde köpük olarak toplanırken, bir kısmı da dibe çöker. Köpükler kevgir veya kaşık ile alınırken, dibe çökenler ise kabtan - kaba aktarılmak suretiyle temizlenir. Daha sonra üzüm suyuna (yani şıraya) buğday unu ilâve edilir. Bu karışımın oranı bir bardak üzüm suyuna bir çorba kaşığı buğday unu şeklinde olur.

Bu karışımın içerisine önceden hazırlanmış olan özde diziler batırılıp çıkartılır ve düzenli olarak asılır. Şıra kazandan çıkar çıkmaz dizilerin üzerinde donar. Böylece sucuğun birinci katı atılmış olur. Sonra bu dizeler tekrar tekrar (5-6 defa) şıraya batırılır, çıkartılır ve asılır. Her batırılıp çıkartıldığında dizelere bir kat daha şıra ekleneceğinden dizeler giderek kalınlaşır. Bu kalınlık yaklaşık olarak "Baş Parmak" kalınlığı kadar olur. Dizeler iyice donup soğuyunca sucuk oluşmuş olur.

İstenilirse şıranın içine biraz daha buğday unu ilâve ederek karıştırılır. Karışım muhallebi kıvamına gelince ateşten indirilir ve yayvan tepsilere dökülerek soğumaya bırakılır. Soğuyup katılaştıran muhallebiye "Paluze" denir. Paluze üzerine badem veya ceviz içi ezmesi ekelenerek, kare kare kesilir ve servis yapılır.

Satışa hazır sucuklar.

Kare kare kesilmiş olan Paluze bir çarşaf üzerine konarak güneşte kurutulursa "Köfter" olur. Yani paluzenin kurumuş şekli köfterdir.

4. Çörçölükya:

Kıbrıs köylüsü tatlılarındandır. Yapılışında harup pekmezi ve buğday unu kullanılır.

Köylü önce buğday ununa su katarak hamur yapar. Daha sonra ellerini Zeytin yağı ile yağlayarak hamurdan el makarnası yapar. Bu makarnaların yaklaşık uzunluğu 15-20 cm. kadar olur. El makarnaları daha sonra düz bir tepsi üzerinde kıvrılıp çöreklenmiş yılan şeklinde sarılırlar. Daha sonra bu sarılmış makarnalar bir tencere içerisine konur. Tencere içerisine çörekleri örtcek kadar "Harup Pekmezi" dökülür. Pekmez içerisindeki çörekler orta hararetlili ateş üzerine konarak pişirilir. Böylece çörçölükya oluşmuş olup sıcak sıcak servis yapılır.

Kıbrıs'a has bir tatlı olan Çörçölükya'ya kimi köylüler "Gullurukya", "Zülbiye", "Çengelcik" ve "Çerçelükya" diye isimlendirmektedirler.

Kaynak:

Adı Soyadı: Sabiha Kara
Doğum Yılı: 1944
Doğum Yeri: Kıbrıs
İkametgâh: Güzelyurt
Meslek: Öğretmen

Adı Soyadı: Münise Mustafa
Doğum Yılı: 1916
Doğum Yeri: Vadiil
İkametgâh: Lefkoşa
Meslek: Ev Hanımı

Adı Soyadı: Özen Ritvanoglu
Doğum Yılı: 1936
Doğum Yeri: Lemosun
İkametgâh: Güzelyurt
Meslek: Serbest Meslek

Adı Soyadı: Pembe Ersözer
Doğum Yılı: 1937
Doğum Yeri: Ayanni
İkametgâh: Bostancı
Meslek: Ev Hanımı

MART DOKUZU

İdil Bozkurt *

"Mart Dokuzu" yıllar öncesinden günümüze kadar gelmiş ve halâ canlılığını koruyan gururimizden biridir.

"Mart Dokuzu" diye adlandırdığımız gün bir söylentiye göre Larnaka'ya bağlı Alaminyo köyü beyinin her yıl dokuz Mart'ta halkını yedirip içirmesiyle başlamış. Bu günde "Mart Dokuzu" olarak adlandırılmış. Mart dokuzu, özellikle, şimdi Güney Kıbrıs'ta kalan Bogaziçi ve Alaminyo köylerinde kutlanan bir gün. Ta yıllar öncesinden kutlanmaya başlayan bu günde iki köy halkı, Bogaziçi ve Alaminyo arasındaki bir dereye toplanır, gönüllerince ye-yip içer, eğlenirlerdi. Sonradan iki köy halkı ayrı ayrı yerlere gitmeye başladılar.

Herkesin muhakkak katıldığı bu gün için hazırlıklar yapılırdı. Kırılara çıkan halkın yiyeceklerini özellikle nor börekleri, bişiler, tatlılar, çörekler, patatesler, soğan ve papatyayla renklendirilmiş yumurtalar, ovalardan toplanmış otlar (lap-sana gibi) süslerdi. Boğaziçi ve Alamin-yo köyleri Türk-Rum karma olduğu halde, bu güne yalnızca Türkler giderdi.

Gruplar halinde oturan halkı kimi zaman çobanların kavalları, kimi zaman değişik türdeki çalgılar eğlendirirdi. Halk arasında çeşitli eğlenceler yapılır, çeşitli oyunlar oynanırdı. Ayrıca, bunun yanında, öğrenciler kendilerine öğretmenleri tarafından verilen şiirleri okurlardı.

Babamın anlattığı bana çok ilginç gelen bir şey vardır ki o da Fakir Baykurt'un bazı romanlarında Mart dokuzundan söz etmesidir. Anadolu'da geçen Mart dokuzu Fakir Baykurt'un bu kitaplarında da aynı ad ile anılmaktadır. Bu da bize gösteriyor ki Mart dokuzu Anadolu'dan bize geçen adetlerin bir tanesidir.

Mart dokuzu yıllar öncesinde başlamıştır. Günümüzde de, eskisi kadar olmasa bile, canlılığını koruyor. Halen, Güney'deki Boğaziçililerin gelip yerleştiği Yeni Boğaziçi'nde, her yıl köy halkının büyük bir bölümü tarafından gerçekleştirilmektedir. Mart dokuzunda, yumurtaların, çöreklerin yerini mangallar üstünde dönen kebablar almış ama değişmeyen bir şey kalmıştır; halkın halâ bu günü eski canlılığıyla yaşaması ve eğlenme isteği.

Kaynak:

Adı Soyadı: İsmail Bozkurt
Yaş : 47
Doğum Yeri: Boğaziçi (Aytotro)
İkametgah : Y. Boğaziçi

Adı Soyadı: Ali Dede
Yaş : 76
Doğum Yeri: Boğaziçi (Aytotro)
İkametgah : Y. Boğaziçi

Adı Soyadı: Rahme Bozkurt
Yaş : 43
Doğum Yeri: Boğaziçi (Aytotro)
İkametgah : Y. Boğaziçi

Adı Soyadı: Emine Ali Dede
Yaş : 75
Doğum Yeri: Boğaziçi (Aytotro)
İkametgah : Y. Boğaziçi

Adı Soyadı: Feriha Salt
Yaş : 78
Doğum Yeri: Girne
İkametgah: Girne

* Magusa Maarif Koleji son sınıf öğrencisi

Akıncılar'da Yılbaşı

*
Buket Ören

Soğuk bir aralık akşamında teyzemle karşılıklı otururken gelecek yeni yılı düşünüyordum ki ansızın aklıma ona onun her zaman anıp, aradığı o eski yılbaşılarını sormak geldi; sordum ve yüzü aydınlanarak bana anlattı:

31 Aralık günü sabahleyin erkenden kaldık, gün boyunca güler, gülmeye çalıştık ki, gelecek yeni yılımız gülere geçsin. Evin kökten temizliği yapılır menderlere yataklara temiz, beyaz, fırırlı örtüler koyardık. Ev işlerimizi bitirdikten sonra gece eğlencesi hazırlıkları başlardı, yiyeceğimiz mezeleri hazırlardık. Bunların arasında golifada vardı [Gelecek yeni yılın bereketli gelmesi için yılın son günü yapılırdı, pişirildiği zaman ilk önce kuşların yemesi için (uğur sayılırdı) dama atılırdı]. Yapılan bu golifa komşu ve akrabaya dağıtılır, alan komşular "Allah ziyade eylesin" dileklerinde bulunurdu.

Yapılışı: Bugday ayıklanır, yıkanır büyüğe bir tencerede pişinceye kadar kaynatılır Süzülerek hamur teknesine alınır, içine ağardılmış susam, nar (yazın kesip merteklere asılır böylece kışa, yılbaşına kadar muhafaza edilirdi) kuru üzüm ve zerdali çekirdeği de katılarak karıştırılırdı. O gece için özel bir yemek yapılmazdı çünkü köyün bütün erkekleri kahveye giderlerdi. Biz kadınlarda komşu veya akrabanın evinde toplanır eğlenirdik. Akşam yemeğinden sonra leblebi, kuru üzüm, sucuk golifa, kestane ve çorbamızı alarak gideceğimiz eve giderdik. Mangalın etrafında toplanır fincan oyunu oynardık. İki gruba ayrılırdık. Önümüze de on-

iki fincan dizerdik, bu fincanlardan birinin altına da bir yüzük saklardık hangi grup yüzüğü önce bulursaydı o grup kazanırdı. Zeytin oyununda, zeytin yaprağını niyet koyarak mangalın içine atardık. Genellikle bu niyet sevgi üzerine olurdu. Mesela evli bir kadın beni kocam sever mi? diye, o zeytin yaprağı ne kadar yukarı atılırsa niyet koyduğu kimse onu o kadar çok sever demektir eğer hiç atılmazsa sevmez demektir. Oynar yarıştırdık, hangimizin yaprağı daha yukarı atılır diye. Fıkralar anlatır, manilerle atıştır, şarkılar söylerdik. Saat 24.00'de ışıkları söndürür birbirimizi öperdik ve geç saatlere kadar eğlencemize devam eder, çorbamızı da içtikten sonra evlerimize dağılırdık. Ertesi gün yenilerimizi giyerdik, bütün yıl boyunca yeni giyelim diye. O günün öğleni akrabalar bir büyüğümüzün evinde toplanır yemeli içmeli erkeklerimizle eğlenirdik. O gün muhakkak her evde hindi pişer içi de iç pilavı denilen pilavla doldurulurdu. İç pilav denilen pilav, piriç pilavının içine hindi ciğeri, badem, kuru üzüm ve baharat katılarak yapılırdı.

Ve geçmişti arayan bir iççeğiyle bana anlattıklarını noktalamıştım.

Kaynak:

Adı Soyadı: Melek Yusuf
Yaş : 63
Doğum Yeri: Akıncılar (Luricina)
İkametgah: İngiltere

Haberler

Hilmi Vudalı

Derneğimiz Halk Dansları Ekibi 15-22 Eylül tarihleri arasında Mersin'de düzenlenen Mersin Uluslararası 13. Tekstil Moda Festival ve Fuarına katıldı. Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı tarafından festivale gönderilen ekibimiz sergilediği oyunlarla büyük ilgi topladı.

Festivale Polonya, Macaristan ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin yanı sıra, Türkiye'nin dört bir yanından gelen ekipler yöresel oyunlarıyla katıldı. Dostluk ve kardeşlik duygularıyla, bu dört ülke ekipleri festival süresince kaynaşıp bütünleşti.

Devlet desteği altında faaliyet gösteren ve festivale elli iki kişilik bir ekiple katılan Polonya ekibi ve kırk beş kişilik bir ekiple katılan Macar ekibinin sahip oldukları özel otobüsler ve 4-5 takımdan oluşan giysileri ve olanakları, ekibimiz ve Türkiye'li ekipler tarafından hayretle karşılandı.

Yirmi dört kişiden oluşan ekibimiz dört ayrı koreografi ile yol ve sahne gösterileri sergiledi. Yol koreografisinde yer alan Çiftetelli, Karşılama 1,2,3,4 ve Mandra açılış günü kortej boyunca büyük bir ilgi ile izlendi.

Festival süresince her akşam sunulan sahne gösterilerinde yer alan oyunlarımız.

1. Koreografi: Mandra, Karşılamalar, Orak ve Çiftetelli
2. Koreografi: Kıbrıs Kasabı(Susta), Erkek Zeybeği, Abdal Zeybeği, Sarhoş Zeybeği ve Kozan.
3. Koreografi: Orak, Abdal Zeybeği, Karşılama 1,2,3,4, Mandra ve Kıbrıs Kasabı(Susta)'ni oynayan Halk Dansları ekibimiz Mersin halkının beğenisini kazandı.

Polonya ve Macar ekibiyle dostluk gecesinde.

Festivalden görüntüler.

Konaklama tesislerinde düzenlediğimiz kaynaşma gecelerinde Polonya'lı ve Macar ekipleriyle ülkelerimizin ve derneğimizin faaliyetleri konusunda bilgi alışverişinde bulunuldu. Bu gecelerde söylediğimiz halk türkülerimiz de büyük beğeni topladı.

Ayrıca Türkiye'den döndükten sonra Otem Mezunları Birliği tarafından Girne Kalesinde Dünya Turizm Günü nedeniyle düzenlenen geceye katılan Halk Dansları Ekibimiz derneğimizin derlediği Karşılamalar, Abdal Zeybeği, Mandra ve Kıbrıs

Kasabı(Susta) oyunlarıyla halk danslarımızdan örnekler vererek yerli ve yabancı halkın büyük beğenisini kazandı.

HAS-DER 10.KURULUŞ YILDÖNÜMÜNÜ KUTLUYOR:

1987 yılının derneğimizin 10.yılına denk düşmesi nedeniyle Kasım ayı içinde derneğimiz onuncu yıl etkinlikleri ile bu mutlu yıl dönümünü kutlayacaktır. Derneğimizin onuncu yıl etkinliklerinde kültür geceleri, sergiler, çeşitli konularda seminer ve konferanslarla, küçükler ve büyükler halk danslarımızdan örnekler sunacaktır.

BU DERGİNİN ÇIKMASINDA MADDİ KATKILARDA BULUNAN AŞAĞIDAKİ KİŞİ VE KURUŐLARA DERNEĞİMİZ ADINA İÇTENLİKLE TEŞEKKÜR EDERİZ.

ATLAS DÜĞÜN SALONU

İNCE GÜMRÜKLEME

LEMAN LTD

ANIL SPOR

İŐİL REKLAM

MUSTAFA DAMDELEN LTD

İNCE ELEKTRONİK

TOP SHOP

AFOT LTD

TASARIM, ÇAĞDAŞ MÜHENDİSLİK BÜROSU

